

**Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Kaliszu**

**OCENA STANU SANITARNEGO
I SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA
POWIATU KALISKIEGO**

Stan na dzień 31 grudnia 2017 roku

Kalisz, styczeń 2018 r.

SPIS TREŚCI:

WSTĘP	4
I. SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE CHOROÓB ZAKAŻNYCH	6
1.1. Działania związane z zapobieganiem epidemiom chorób zakaźnych	6
1.2. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych	6
1.2.1. Zatrucia i zakażenia pokarmowe	11
1.2.2. Wirusowe zapalenia wątroby	13
1.2.2.1. Wirusowe zapalenie wątroby typu B	14
1.2.2.2. Wirusowe zapalenie wątroby typu C	14
1.2.3. Zachorowania na choroby zakaźne wieku dziecięcego	14
1.2.4. Zachorowania na gripę	15
1.3. Programy wykorzenia choroby zakaźnych w Polsce.....	16
1.4. Realizacja szczepień ochronnych	17
1.5. Podsumowanie	17
1.6. Wnioski	18
II. JAKOŚĆ WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA	19
2.1. Ocena jakości wody	21
2.2. Wodociągi o produkcji 1001-10000 m ³ /d	30
2.3. Wodociągi o produkcji 101-1000 m ³ /d	30
2.4. Wodociągi o produkcji <100m ³ /d	37
2.5. Podsumowanie	38
III. STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	
I KĄPIELISK	39
3.1. Hotele	39
3.2. Motele	39
3.3. Inne obiekty świadczące usługi noclegowe.....	39
3.4. Obiekty wczasowo-turystyczne.....	40
3.5. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu i solaria	40
3.6. Ustępy publiczne.....	41
3.7. Cmentarze i Zakłady Usług Pogrzebowych	41
3.8. Kąpieliska.....	41
3.9. Interwencje.....	42
3.10. Inne obiekty.....	42
3.11. Podsumowanie	42
IV. STAN SANITARNY ZAKŁADÓW OPIEKI ZDROWOTNEJ	43
4.1. Zakłady opieki zdrowotnej – ogółem.....	43
4.2. Zakłady lecznictwa zamkniętego	44
4.2.1. Stan techniczny i funkcjonalny szpitali	44
4.2.2. Utrzymanie czystości pomieszczeń i porządku w otoczeniu szpitali	46
4.2.3. Zaopatrzenie w wodę.....	47
4.2.4. Odprowadzanie ścieków.....	49
4.2.5. Dezynfekcja.....	49
4.2.6. Komory dezynfekcyjne	49
4.2.7. Sterylizacja	50
4.2.8. Gromadzenie i unieszkodliwianie odpadów	50
4.2.9. Pralnictwo i gospodarka bielizną szpitalną.....	52
4.2.10. Żywnienie pacjentów w szpitalach.....	52
4.3. Zakłady Lecznictwa Ambulatoryjnego	53
4.3.1. Postępowanie z czystą i brudną bielizną	53
4.3.2. Postępowanie z odpadami medycznymi.....	53
4.3.3. Utrzymanie czystości pomieszczeń i porządku	53
4.3.4. Ocena procedur dezynfekcyjnych oraz w zakresie antyseptyki rąk personelu	53
4.3.5. Ocena procedur sterylizacyjnych.....	53
4.4. Praktyki lekarskie.....	54
4.4.1. Postępowanie z czystą i brudną bielizną	54
4.4.2. Postępowanie z odpadami medycznymi.....	54

4.4.3. Utrzymanie czystości pomieszczeń i porządku	54
4.4.4. Ocena procedur dezynfekcyjnych i antyseptyki rąk	54
4.4.5. Ocena procedur sterylizacyjnych.....	54
4.5. Praktyki pielęgniarskie.....	54
4.6. Podsumowanie	55
V. WARUNKI SANITARNO - HIGIENICZNE ŚRODOWISKA PRACY.....	56
5.1. Działalność kontrolna w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego	56
5.1.1. Struktura zatrudnienia	56
5.1.2. Narażenie na czynniki szkodliwe dla zdrowia.....	56
5.1.3. Kontrole w ramach nadzoru	57
5.1.4. Czynniki rakotwórcze i mutagenne w środowisku pracy	58
5.1.5. Nadzór nad zakładami ochrony zdrowia stosującymi cytostatyki	58
5.1.6. Czynniki biologiczne w środowisku pracy.....	58
5.1.7. Nadzór nad substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi.....	59
5.2. Choroby zawodowe.....	59
5.3. Podsumowanie	60
VI. WARUNKI SANITARNE W SZKOŁACH I INNYCH PLACÓWKACH	
OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH.....	61
6.1. Nadzór nad placówkami oświatowo - wychowawczymi	61
6.2. Funkcjonalność i stan techniczny budynków	61
6.3. Wodociągi i kanalizacja	62
6.4. Sale gimnastyczne.....	62
6.5. Meble szkolne	62
6.6. Rozkłady zajęć szkolnych.....	63
6.7. Dożywianie w szkołach.....	63
6.8. Opieka medyczna.....	63
6.9. Nadzór nad substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi	64
6.10. Wypoczynek dzieci i młodzieży	64
6.11. Podsumowanie	64
VII. STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW	
UŻYTKU	65
7.1. Zakres nadzoru sanitarnego.....	65
7.2. Najczęściej stwierdzane uchybienia w poszczególnych grupach obiektów	66
7.2.1. Wytwórnice naturalnych wód mineralnych, naturalnych wód źródłanych i stołowych	66
7.2.2. Zakłady żywienia zbiorowego – otwarte	66
7.2.3. Sklepy spożywcze (z wyłączeniem super- i hipermarketów)	67
7.2.4. Piekarnie.....	67
7.3. Stan sanitarny środków transportu żywności	67
7.4. Jakość zdrowotna środków spożywczych	67
7.5. Ocena spraw załatwianych w systemie RASFF	68
7.6. Ocena sposobu żywienia	68
7.7. Podsumowanie	69
VIII. DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE OŚWIATY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI	
ZDROWIA	70
8.1. Podsumowanie	74
IX. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	75
X. WNIOSKI.....	77

WSTĘP

GLÓWNY CEL DZIAŁALNOŚCI POWIATOWEJ STACJI SANITARNO – EPIDEMIOLOGICZNEJ w KALISZU

Glównym celem działalności Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Kaliszu w roku 2017 było promowanie zdrowego stylu życia, nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia oraz bezpieczeństwem zdrowotnym wody, zapobieganie powstawaniu chorób i zaburzeń zdrowia, w tym chorób zakaźnych, nadzór nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy, a zwłaszcza zapobieganie powstawaniu chorób zawodowych, i innych chorób związanych z warunkami pracy, poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego z zakresu zdrowia publicznego oraz prowadzenie działalności przeciwepidemicznej.

GLÓWNE KIERUNKI DZIAŁANIA POWIATOWEJ STACJI SANITARNO – EPIDEMIOLOGICZNEJ w KALISZU

1. Prowadzenie nadzoru nad realizacją programu obowiązkowych szczepień ochronnych.
2. Sprawowanie nadzoru nad bezpieczeństwem żywności i żywienia zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa żywnościowego.
3. Monitoring suplementów diety, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz środków spożywczych wzbogaconych wprowadzanych po raz pierwszy do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
4. Wzmożenie nadzoru nad produktami wprowadzonymi do obrotu mogącymi stanowić zagrożenie dla zdrowia ludzi.
5. Wykonywanie analiz mikrobiologicznych próbek żywności pobieranych w ramach urzędowej kontroli i monitoringu, w celu ciągłego nadzoru laboratoryjnego nad bezpieczeństwem żywności.
6. Sprawowanie bieżącego nadzoru sanitarnego nad bezpieczeństwem zdrowotnym wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, a także wody w kąpieliskach oraz pływalniach.
7. Zapobieganie powstawaniu chorób zakaźnych poprzez sprawowanie bieżącego nadzoru sanitarnego nad obiektami użyteczności publicznej.
8. Prowadzenie nadzoru nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy celem wzmocnienia ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy.

9. Przeciwdziałanie narkomanii poprzez monitorowanie i koordynowanie działań w zakresie realizacji polityki państwa w obszarze środków zastępczych,
10. Sprawowanie nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu substancji chemicznych i ich mieszanin, detergentów, prekursorami narkotyków kat. 2 i 3, produktów biobójczych oraz ich stosowaniem w działalności zawodowej.
11. Sprawowanie nadzoru nad warunkami nauczania, wychowania, opieki oraz wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży.
12. Wzmożenie nadzoru sanitarnego nad stanem sanitarno – technicznym placów zabaw przy placówkach oświatowo – wychowawczych oraz innych.
13. Realizowanie niezbędnych czynności zapobiegawczych lub kontrolnych w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa sanitarnego i niezwłoczne przekazywanie informacji, w tym zakresie do organów wyższego stopnia.
14. Sprawowanie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych w nowoprojektowanych lub modernizowanych obiektach, przy realizacji przedsięwzięć oraz ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
15. Inicjowanie zadań w obszarze edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia zgodnych z potrzebami społeczności lokalnych, w tym związanych ze specyficzną sytuacją epidemiologiczną miasta Kalisza.
16. Dostosowywanie struktur organizacyjnych, rozszerzenie zakresu akredytacji badań laboratoryjnych oraz rozwijanie efektywności poboru i transportu próbek do laboratoriów w celu usprawnienia funkcjonowania Państwowej Inspekcji Sanitarnej.
17. Podnoszenie kwalifikacji pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarnej poprzez udział w szkoleniach oraz samokształcenie.

W ocenie stanu sanitarnego ujęto sytuację epidemiologiczną w zakresie chorób zakaźnych oraz wyniki nadzoru sanitarnego prowadzonego przez poszczególne sekcje – stanowiska Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kaliszu. Prezentowane w ww. dokumencie dane liczbowe pochodzą ze sprawozdań statystycznych za rok 2017 realizowanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu w ramach programu badań statystycznych.

Ocena stanu sanitarnego i sytuacja epidemiologiczna powiatu kaliskiego w roku 2017 roku jest dostępna również na stronie internetowej pod adresem:

<http://www.psse-kalisz.pl/>

I. SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE CHOROÓB ZAKAŻNYCH

1.1. Działania związane z zapobieganiem epidemiom chorób zakaźnych

Podjęte w 2017 roku działania wynikały z sytuacji epidemiologicznej i dotyczyły:

- Nadzoru nad zgłaszalnością chorób zakaźnych, a w szczególności chorób inwazyjnych.
- Nadzoru nad osobami z zatruciem pokarmowym wywołanym *Salmonellą* i kierowaniem osób z bliskiego kontaktu na badania w kierunku nosicielstwa.
- Nadzoru nad osobami z kontaktu z chorymi na gruźlicę prątkującą.
- Kierowaniem na szczepienia p/wzw B osób zakażonych wirusem HCV oraz osób z bliskiego kontaktu z zakażonymi wirusem HBV.
- Nadzoru nad zgłaszalnością chorób wenerycznych.
- Zapobiegania wściekliznie poprzez prowadzenie dochodzeń epidemiologicznych, współpracy z Inspekcją Weterynaryjną oraz innymi powiatowymi stacjami sanitarno - epidemiologicznymi, na terenie których dochodziło do zagrożeń (występowały pokąsania).

1.2. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych

Sytuacja epidemiologiczna większości chorób zakaźnych na terenie powiatu ziemskiego, podobnie jak w latach ubiegłych, kształtowała się pomyślnie. Nie zarejestrowano żadnego zachorowania na dur brzuszny i dury rzekome, a zachorowania, przeciwko którym prowadzone są od szeregu lat obowiązkowe szczepienia ochronne utrzymywały się na bardzo niskim poziomie lub nie występowały w ogóle (np. krztusiec, błonica, świnka, różyczka, tężec, nagminne porażenie dziecięce, odra, wścieklizna).

W roku 2017 spadła zapadalność na wirusowe zapalenia wątroby typu B i C i wynosiła 1,4, ogółem zarejestrowano 12 zachorowań (w 2016 roku zapadalność wynosiła 2,4, zachorowań było 20) (*rozd.I.2.2*).

W roku 2017 odnotowano 1 zgon z powodu chorób zakaźnych był to 4 letni chłopiec, u którego stwierdzono zgon z powodu zapalenia mózgu i opon mózgowych wywołane *Streptococcus pneumoniae*.

W roku 2017 na terenie powiatu ziemskiego kaliskiego zarejestrowano 3 ogniska chorób szerzających się drogą pokarmową (wirusowe zapalenie wątroby typ A, salmonelozowe i o nieokreślonej etiologii).

Źródłem ogniska salmonelozowego były ciasta wyprodukowane przez piekarnię. Ciasta zostały zakupione do dwóch różnych gospodarstw domowych w różnym przedziale czasowym. Ogółem były 24 osoby narażone, zachorowało 10 osób (w tym 4 dzieci do lat 14). Hospitalizowanych było 2 chorych. W badaniach kału wykryto *Salmonellę Enteritidis*. W dochodzeniu epidemiologicznym ustalono, że podejrzanym nośnikiem był pracownik piekarni, u którego stwierdzono nosicielstwo *Salmonelli Enteritidis*. Podczas kontroli pobrano do badań próbki jajek i ciasto. Wykonane badanie mikrobiologiczne potwierdziło w próbkach ciasta obecność bakterii *Salmonella Enteritidis*. W wyniku przeprowadzonej kontroli sanitarnej Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu zawiesił zatwierdzenie zakładu i jego działanie w pomieszczeniach produkcyjnych piekarni do czasu uzyskania prawidłowych wyników badań mikrobiologicznych.

Ognisko zatrucia pokarmowego o nieokreślonej etiologii wystąpiło wśród młodzieży gimnazjum Zespołu Szkół w Cekowie Kolonii. Uczniowie III klasy gimnazjum przebywali na wycieczce szkolnej w Międzyzdrojach. Pierwsze objawy zatrucia wystąpiły w drodze powrotnej. Ogółem narażonych były 33 osoby, zachorowało 15 osób, hospitalizacji nie było. Źródło zakażenia nie ustalono. Wykonano badania kału na rotawirusy i adenowirusy oraz w kierunku salmonelli, łącznie przebadano 11 osób – wyniki badań ujemne. W wyniku dochodzenia epidemiologicznego ustalono, że podejrzanym nośnikiem mogła być zakażona żywność lub chory człowiek.

Ognisko wirusowego zapalenia wątroby typu A dotyczyło zarówno mieszkańców powiatu ziemskiego jak i grodzkiego. Pierwsze zachorowania w wystąpiły w maju 2017 roku, ostatnie zachorowanie zarejestrowano w październiku. Ogółem było 21 osób narażonych, zachorowało 13 osób w tym 10 hospitalizowano. Większość zachorowań to mężczyźni – 10, kobiet - 3. W 4 przypadkach (3 kobiety i 1 mężczyzna) zachorowanie dotyczyło zakażenia w środowisku domowym. Wśród chorych 7 osób to mieszkańcy powiatu ziemskiego. Z uwagi na fakt iż w większości zachorowań (9) to samotni mężczyźni w części deklarujący kontakty homoseksualne ustalono że domniemanym źródłem zakażenia są ryzykowne zachowania seksualne.

Choroby inwazyjne

W roku 2017 nie odnotowano ognisk epidemicznych chorób inwazyjnych spowodowanych przez *Haemophilus influenzae*, *Streptococcus pneumoniae* i *Neisseria meningitidis*. Zarejestrowano 1 zachorowanie na Inwazyjną Chorobę Meningokokową oraz 1 zachorowanie wywołane *Streptococcus pneumoniae* (patrz *Neuroinfekcje*).

Tab. 1. Choroby inwazyjne - zachorowalność w latach 2011 – 2017

Choroby inwazyjne wywołane przez:	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017r.
<i>Haemophilus influenzae</i>	0	0	0	0	0	0	0
<i>Neisseria meningitidis</i> – (posocznica, zap. opon m-r.)	0	1	0	0	0	1	1
<i>Streptococcus pneumoniae</i> – (posocznica, zap. opon m-r. i mózgu)	0	0	0	1	0	0	1

Borelioza

W bieżącym roku sprawozdawczym nieznacznie zmalała liczba zachorowań na boreliozę. Zarejestrowano 22 przypadki przy wsp. zap. 2,6. Porównywalnie, w roku 2016 było 24 zachorowań (wsp. zap. 2,9). 1 osoba była hospitalizowana z rozpoznaniem boreliozy postaci stawowej.

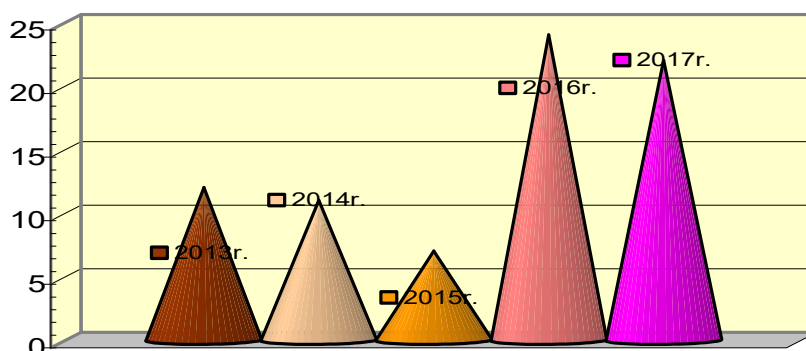
W trakcie dochodzeń epidemiologicznych ustalono, że w większości narażenie na ukłucie przez kleszcza wystąpiło u osób odwiedzających zalesione tereny powiatu kaliskiego. Wśród chorych były 4 narażenia zawodowe: 3 rolników i 1 leśnik.

Strukturę zachorowań na boreliozę w latach 2013-2017 w powiecie ziemskim przedstawia umieszczona poniżej tabela i wykres:

Tab. 2. Struktura zachorowań na boreliozę w latach 2013 – 2017 w powiecie ziemskim

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w latach									
	2013		2014		2015		2016		2017	
	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach..	Wsp. zap.	L. zach..	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.
Borelioza	12	1,5	11	1,3	7	0,8	24	2,9	22	2,6

Współczynnik zapadalności na 10 tys. mieszkańców

Ryc. 1 - Borelioza - zachorowalność w latach 2013 – 2017 w powiecie ziemskim

Pokąsania osób przez zwierzęta - narażenia na wściekliznę

W roku 2017 zgłoszono 76 przypadków pokąsań przez zwierzęta, do których doszło na terenie powiatu ziemskiego oraz 2 przypadki osób pokąsanych na terenie innych powiatów. Ogółem szczepieniom poddano 10 osób. Pozostałych 66 osób zostało zwolnionych ze szczepień p/wściekliznę dzięki wykluczeniu wścieklizny u badanych zwierząt przez lekarzy weterynarii. Jest to widoczny efekt współpracy z Inspekcją Weterynaryjną oraz innymi Powiatowymi Inspekcjami Sanitarnymi. Zachorowań na wściekliznę u ludzi nie stwierdzono.

Neuroinfekcje

W roku sprawozdawczym 2017 wzrosła zachorowalność na neuroinfekcje. Zarejestrowano 13 przypadków zachorowań (wsp. zap. 1,6). Porównywalnie w roku 2016 było 5 zachorowań (wsp. zap. 0,6).

Wśród zachorowań stwierdzono:

- 1 przypadek zapalenia opon mózgowych wywołanych przez *Neisseria meningitidis*
- 7 przypadków zapalenia opon mózgowych na tle wirusowym nieokreślonym.
- 1 przypadek zapalenia opon mózgowych wywołanych przez *Streptococcus pneumoniae*
- 1 przypadek zapalenia opon mózgowych na tle bakteryjnym nieokreślonym
- 3 przypadki zapalenia opon mózgowych na tle nieokreślonym

Wszystkie osoby były hospitalizowane.

Zachorowanie na Inwazyjną Chorobę Meningokokową typ B wystąpiło u 5-miesięcznej dziewczynki. Chemioprophylaktyce poddano 28 osób z otoczenia. Odnotowano 1 zgon 4-letniego chłopca z powodu zapalenia mózgu i opon mózgowych wywołane

Streptococcus pneumoniae. W wywiadzie dziecko obciążone zespołem wrodzonych wad rozwojowych.

Gruźlica

W 2017 roku dwukrotnie wzrosły zachorowania w stosunku do roku ubiegłego. Zarejestrowano 11 zachorowań na gruźlicę płuc postać zakaźną (wsp. zap. 1,3). Porównywalnie w 2016 roku było 5 zachorowań (wsp. zap. 0,6). Zachorowania na gruźlicę płuc postać zakaźną wystąpiły u osób w wieku od 24 do 83 lat i dotyczyły w większości mężczyzn – 7 i 4 kobiety. Wśród chorych było 8 osób czynnych zawodowo, 2 emerytów i osoba bezrobotna. Wszystkie przypadki były hospitalizowane.

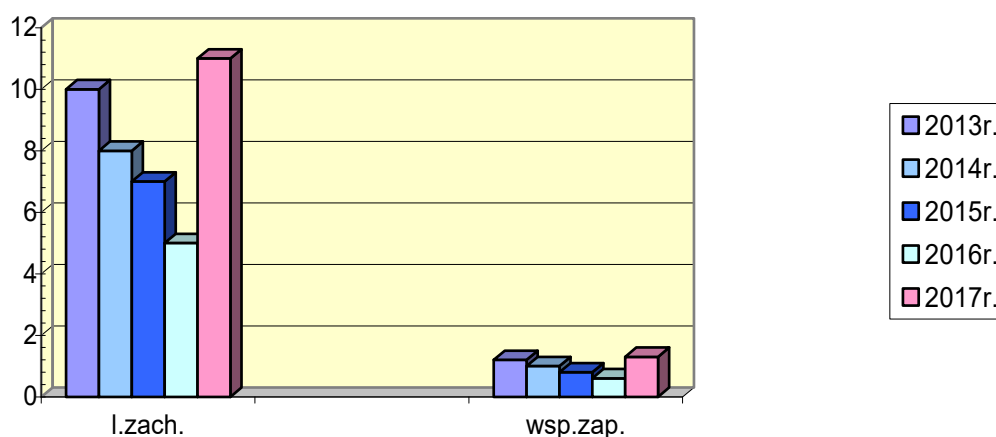
W wyniku dochodzeń epidemiologicznych ustalono 74 osoby z kontaktu, które skierowano do lekarzy rodzinnych celem przeprowadzenia badań lekarskich w kierunku gruźlicy.

Przebieg zachorowań w ostatnich pięciu latach przedstawia poniższa tabela i wykres:

Tab.3. Liczba zachorowań i zapadalność na gruźlicę płuc postać zakaźną w latach 2013-2017

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w latach									
	2013		2014		2015		2016		2017	
	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.
Gruźlica płuc postać zakaźna	10	1,2	8	1,0	7	0,8	5	0,6	11	1,3

*Współczynnik zapadalności na 10 tys. mieszkańców

Ryc. 2. Liczba zachorowań i zapadalność na gruźlicę płuc w latach 2013 – 2017

Choroby weneryczne

Nieznacznie wzrosła liczba zachorowań. W bieżącym roku sprawozdawczym na terenie powiatu ziemskiego zgłoszono ogółem 5 zachorowań na choroby przenoszone drogą płciową przy wsp, zap. 0,6. Porównywalnie, w 2016 roku były 3 zachorowania przy wsp, zap. 0,4. wszystkie przypadki zarejestrowano jako postać nieokreślona kiły.

1.2.1. Zatrucia i zakażenia pokarmowe

Liczba zatruc pokarmowych w roku 2017 zwiększyła się w stosunku do roku ubiegłego i wynosiła 647 zgłoszonych zachorowań przy wsp. zap. 78,0. Porównywalnie w 2016 roku zarejestrowano 499 przypadków (wsp. zap. 60,2). W większości zgłaszano zatrucia pokarmowe o nieokreślonej etiologii (bakteryjne i wirusowe) – 575 przypadków, co stanowi 88,9% ogółu zachorowań. Zatruc pokarmowych o określonej etiologii wirusowej (rota i adenowirusy) było 36, co stanowi 5,6%. Pozostałe 36 zachorowań miało tło bakteryjne w tym 18 zachorowań wywołanych Salmonellą, 2 zachorowania wywołane przez E. coli i 16 zachorowania wywołane przez Clostridium difficile.

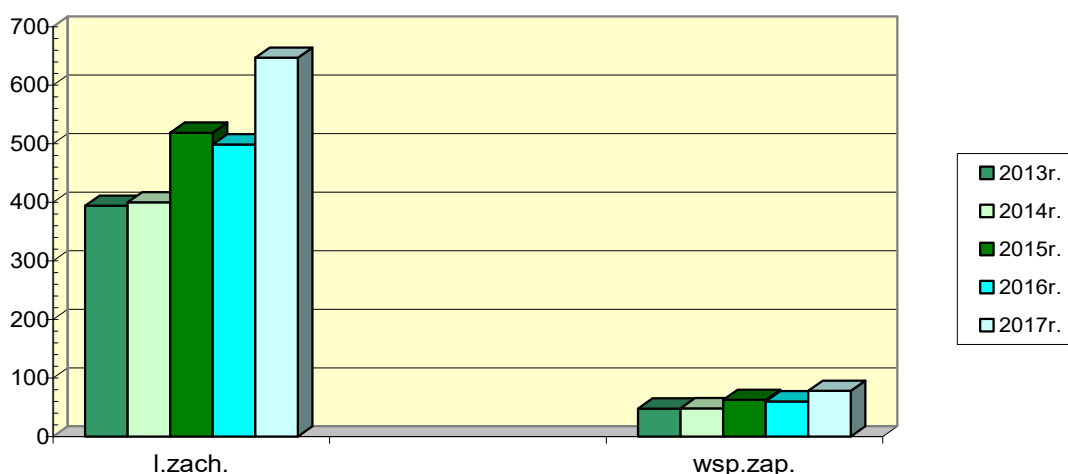
Zmalała liczba tymczasowych nosicieli salmonelloz; zarejestrowano 1 przypadek i była to osoba z kontaktu z chorym.

Strukturę zachorowań na zatrucia i zakażenia pokarmowe w ostatnich pięciu latach przedstawia tabela i wykres :

Tab. 4. Struktura zachorowań na zatrucia i zakażenia pokarmowe w latach 2013 – 2017 w powiecie kaliskim

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w latach									
	2013		2014		2015		2016		2017	
	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.
Zatrucia pokarmowe	394	47,8	400	48,4	519	62,7	499	60,2	647	78,0

*Współczynnik zapadalności na 10 tys. mieszkańców

Ryc. 3. Zatrucia i zakażenia pokarmowe – liczba zachorowań i zapadalność w latach 2013 – 2017 w powiecie kaliskim.

Biegunki u dzieci do lat 2

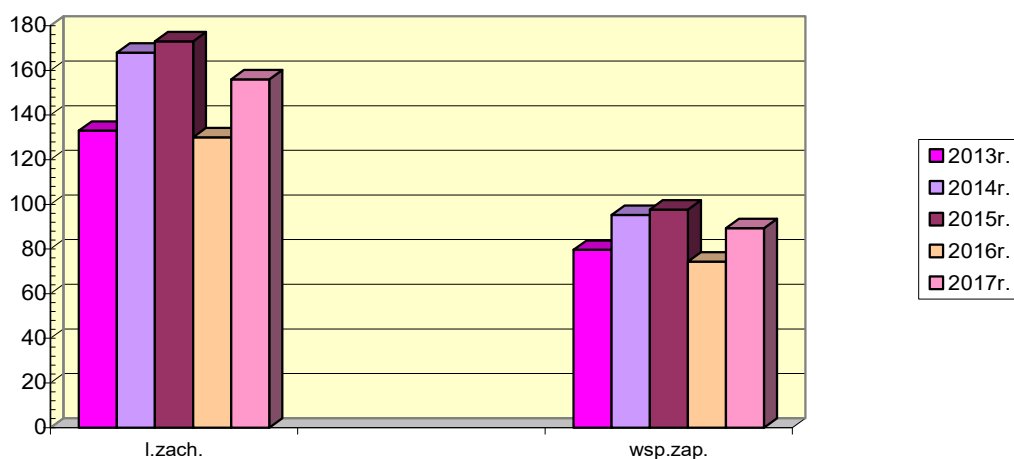
W bieżącym roku sprawozdawczym 2017 wzrosła liczba biegunek u dzieci do lat 2, zarejestrowano 156 przypadków, przy współczynniku zapadalności 89,3, liczonym na 1000 dzieci do lat 2 w powiecie ziemskim. Porównywalnie w roku 2016 zgłoszono 130 zachorowań (wsp. zap. 74,4). W 68,6% biegunki wystąpiły na tle zakażeń o bliżej nieokreślonej etiologii (107 zachorowań), w 17 przypadkach biegunki wywołane były przez rota i adenowirusy oraz w 29 o etiologii wirusowej nieokreślonej. Pozostałe biegunki wystąpiły na tle bakteryjnym, tj.: salmonellozowym (1 zachorowanie) oraz wywołane bakterią E.coli biegunkotwórczą. (2 zachorowania).

Z ogólnej liczby zachorowań hospitalizowanych było 36 dzieci, co stanowi 23,1%. Zgonów nie stwierdzono.

Tab. 5. Liczba zachorowań i zapadalność na biegunki u dzieci do lat 2 w powiecie kaliskim w latach 2013-2017

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w latach									
	2013		2014		2015		2016		2017	
	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.
Biegunki u dzieci do lat 2	133	79,6	168	95,3	173	97,7	130	74,4	156	89,3

* Współczynnik zapadalności na 1000 dzieci do lat 2 w powiecie ziemskim kaliskim

Ryc. 4. Biegunki u dzieci do lat 2 – liczba zachorowań i zapadalność w latach 2013- 2017

1.2.2. Wirusowe zapalenia wątroby

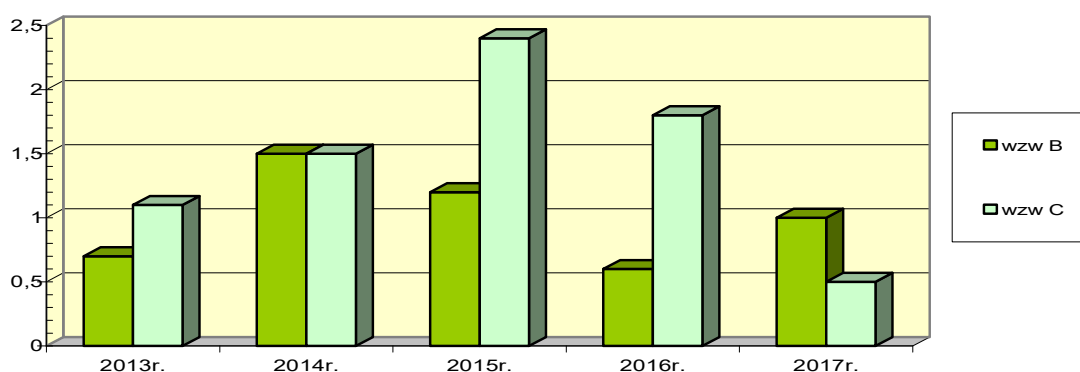
W bieżącym roku sprawozdawczym spadła liczba zachorowań na wirusowe zapalenia wątroby B i C, ogółem zarejestrowano 12 przypadków przy wsp. zap. 2,4. Porównywalnie w 2016 roku zarejestrowano 20 zachorowań przy wsp. zap. 2,4.

Przebieg zachorowań i zapadalność w ostatnich pięciu latach przedstawia tabela 6.

Tab. 6. Struktura zachorowań i zapadalność na wzv według typów w latach 2013- 2017

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w latach									
	2013		2014		2015		2016		2017	
	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.
WZW B	6	0,7	12	1,5	10	1,2	5	0,6	8	1,0
WZW C	9	1,1	12	1,5	20	2,4	15	1,8	4	0,5
WZW inne- nieokreślone	1	0,1	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem	17	2,1	24	2,9	30	3,6	20	2,4	12	1,5

*Współczynnik zapadalności na 10 tys. mieszkańców.

Ryc. 5 – Wirusowe zapalenie wątroby – zapadalność w latach 2013-2017 w powiecie kaliskim

1.2.2.1. Wirusowe zapalenie wątroby typu B

Liczba zachorowań w roku 2017 w stosunku do roku ubiegłego nieznacznie wzrosła i wynosiła 8 zgłoszonych przypadków przy wsp. zap. 1,0, w tym 1 przypadek koinfekcji wzw B+C. W roku 2016 było 5 zachorowań (wsp. zap. 0,6). Zachorowania dotyczyły 6 kobiet i 2 mężczyzn. Wszystkie zachorowania rozpoznano jako postać przewlekłą. Nie ustalono źródeł zakażenia.

Ustalone w dochodzeniu epidemiologicznym 13 osób z kontaktu z chorymi skierowano do lekarzy rodzinnych celem zakwalifikowania do szczepień ochronnych p/wzw typu B.

1.2.2.2. Wirusowe zapalenie wątroby typu C

W roku sprawozdawczym 2017 znacznie zmalała liczba zachorowań na wzw typu C i wynosiła 4 zgłoszone przypadki, przy wsp. zap. 0,5. Porównywalnie w 2016 roku zachorowań było 15 (wsp. zap. 1,8). Zachorowania dotyczyły 3 kobiet i 1 mężczyzny. Wszystkie zachorowania rozpoznano jako postać przewlekłą.

W 2017 roku zarejestrowano 24 nowo wykrytych nosicieli wirusa HCV, wśród których było 17 kobiet i 7 mężczyzn. Osoby chore i nosiciele skierowano do lekarzy rodzinnych celem zakwalifikowania do szczepień ochronnych p/wzw typu B.

1.2.3. Zachorowania na choroby zakaźne wieku dziecięcego

Ospa wietrzna - w roku sprawozdawczym 2017 w powiecie ziemskim zaobserwowano znaczny wzrost zachorowań na ospę wietrzną, zarejestrowano 638 przypadków (wsp. zap. 76,9). Porównywalnie w 2016 roku odnotowano 388 zachorowań (wsp. zap. 46,8). Wśród chorych nie była 1 osoba wcześniej zaszczepiona przeciwko ospie wietrznej. (wykres słupkowy-ryc.6).

Różyczka – w roku 2017 podobnie do roku ubiegłego nie odnotowano zachorowań na różyczkę. Brak zarejestrowanych zachorowań jest wynikiem prowadzonej weryfikacji poprzez wysyłanie do Państwowego Zakładu Higieny próbek laboratoryjnych od osób podejrzanych o zachorowanie na różyczkę w celu potwierdzenia lub wykluczenia. (wykres słupkowy - ryc.6).

Krztusiec – w 2017 roku nie zarejestrowano żadnego zachorowania na krztusiec. Porównywalnie w roku 2016 zarejestrowano 3 przypadki przy wsp. zap. 0,4. (wykres słupkowy – ryc.6).

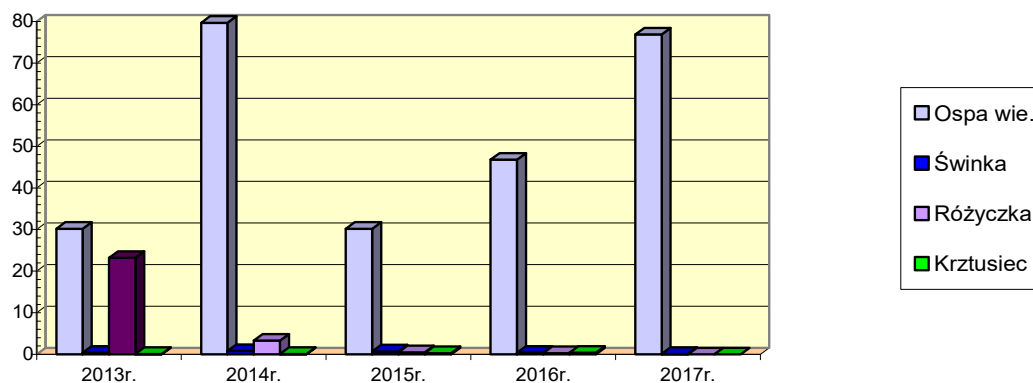
Świnka – w roku sprawozdawczym 2017 zarejestrowano 1 przypadek zachorowania przy wsp. zap. 0,1. Porównywalnie w roku 2016 zachorowały 3 osoby (wsp. zap. 0,4). Zachorował 18 letni mężczyzna wcześniej zaszczepiony 2 dawkami przeciwko śwince. (wykres słupkowy – ryc.6).

Analiza zachorowań na świnkę, różyczkę i krztusiec w ostatnich 5 latach ukazuje pomyślną sytuację epidemiologiczną, która jest efektem kontynuacji obowiązkowych szczepień ochronnych (wykres słupkowy - ryc.6).

Tab.7. Zapadalność i zachorowalność na ospę wietrzną, świnkę, różyczkę i krztusiec w powiecie kaliskim, w latach 2013-2017

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w latach									
	2013		2014		2015		2016		2017	
	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.
Ospa wietrzna	249	30,2	659	79,7	250	30,2	388	46,8	638	76,9
Świnka	3	0,4	7	0,8	6	0,7	3	0,4	1	0,1
Różyczka	191	23,2	27	3,3	4	0,5	2	0,3	0	0
Krztusiec	1	0,1	1	0,1	3	0,3	3	0,4	0	0

*Współczynnik zapadalności na 10 tys. mieszkańców

Ryc. 6 – Choroby wieku dziecięcego – zapadalność w latach 2013 -2017 w powiecie kaliskim

1.2.4. Zachorowania na grypę

W 2017 roku w powiecie ziemskim kaliskim odnotowano znaczny wzrost zgłoszonych zachorowań na przypadki grypopodobne - zarejestrowano 7060 przypadków zachorowań przy wsp. zap. 851,2. Porównywalnie w roku 2016 zgłoszono 1879 zachorowań na przypadki grypopodobne (wsp. zap. 226,6). Hospitalizowano 1 osobę z powodu ciężkiego przebiegu choroby. Zgonów nie było.

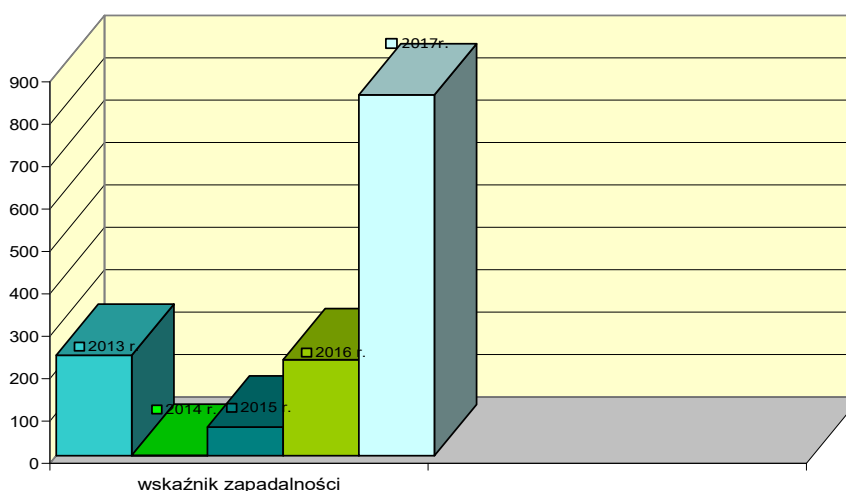
Najwięcej bo 3692 zachorowania dotyczyły osób w przedziale wiekowym od 15 do 64 roku życia, najmniej zachorowało osób w wieku powyżej 65 lat – 723 zachorowań.

Sezonowość – najczęściej przypadków grypopodobnych odnotowano w I kwartale 2017 roku, zgłoszono 3019 zachorowania, co stanowi 42,8 % ogółu zachorowań. W IV kwartale zarejestrowano 2063 zachorowań (29,2%), w II kwartale były 1090 zgłoszone zachorowania, co stanowi 15,4%; najmniej zachorowań odnotowano w III kwartale - 888 zgłoszeń, tj 12,6% ogółu zachorowań.

Tab.8. Liczba zachorowań na grypę i przypadki grypopodobne w latach 2013 – 2017

Jednostka chorobowa	2013		2014		2015		2016		2017	
	L. zach.	Wsk. zap.	L. zach.	Wsk. zap.	L. zach.	Wsk. zap.	L. zach.	Wsk. zap.	L. zach.	Wsk. zap.
Zachorowania grypowe										
Powiat ziemski kaliski	1953	237,0	9	1,1	560	67,6	1879	226,6	7060	851,2

* zapadalność obliczono na 10 000 ludności

Ryc. 7. Grypa i zachorowania grypopodobne - zapadalność w latach 2013 – 2017 w powiecie ziemskim

1.3. Programy wykorzenia chorób zakaźnych w Polsce

Realizacja programu eradykacji poliomyelitis na terenie powiatu ziemskiego polegała na nadzorze nad wykonawstwem szczepień oraz monitoringu ostrych porażen wiotkich. W bieżącym roku sprawozdawczym realizowano także program WHO dotyczący eliminacji odry i różyczki poprzez sprawowanie nadzoru nad uzyskaniem wysokiego odsetka dzieci zaszczepionych oraz poprzez wysyłanie do Państwowego Zakładu Higieny próbek laboratoryjnych od osób podejrzanych o zachorowanie w celu potwierdzenia lub wykluczenia różyczki.

W roku 2017 nie zgłoszono ostrych porażen wiotkich u dzieci do 15 roku życia.

1.4. Realizacja szczepień ochronnych.

Realizacja programu szczepień ochronnych w roku 2017 odbywała się w 18 podmiotach leczniczych. Wszystkie placówki zostały poddane kontroli w zakresie szczepień ochronnych. W roku sprawozdawczym przeprowadzono 23 kontrole, w tym 4 kontrole interwencyjne związane ze zgłoszeniem przez podmioty lecznicze niezachowania łańcucha chłodniczego związanego z przechowywaniem szczepionek z powodu braku dostawy energii elektrycznej. Przyczyną powyższych zdarzeń był przechodzący przez powiat kaliski orkan Ksawery.

W zakresie transportu i przestrzegania terminów ważności szczepionek nieprawidłowości nie stwierdzono.

W roku sprawozdawczym zarejestrowano 9 przypadków odczynów poszczepiennych. Wszystkie niepożądane odczyny poszczepienne zakwalifikowano jako łagodne bez konieczności hospitalizacji z pełnym powrotem do zdrowia.

W roku 2017 prowadzono postępowanie administracyjne wobec rodziców/opiekunów prawnych uchylających się od szczepień ochronnych 76 dzieci w tym zgłoszonych w roku sprawozdawczym 25. Na skutek prowadzonego postępowania poddano szczepieniom troje dzieci. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu wystawił 3 tytuły wykonawcze skierowane do Wojewody Wielkopolskiego w celu nałożenia grzywny.

1.5. Podsumowanie

1. Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych na terenie powiatu ziemskiego podobnie jak w roku ubiegłym, kształtowała się pomyślnie.
2. Objęcie od 2003 roku obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi wszystkich dzieci doprowadziło do spadku zachorowań i wyeliminowania różyczki wrodzonej.
3. Eliminacja i spadek zachorowań większości chorób zakaźnych jest efektem kontynuacji obowiązkowych szczepień ochronnych.

1.6. Wnioski

1. Propagowanie szczepień ochronnych zalecanych przeciwko chorobom zakaźnym szczególnie niebezpiecznych dla dzieci, odniosłoby efekt w postaci zmniejszenia zagrożeń zachorowań wywołanych przez takie patogeny, jak: meningokoki, pneumokoki, rotawirusy, wirus ospy wietrznej.
2. Wprowadzenie szerokiej akcji szczepień przeciwko grypie sezonowej zapobiegłoby wystąpieniu ewentualnych epidemii grypy w przyszłości.
3. Efekt współpracy z Inspekcją Weterynaryjną umożliwi odstępianie od szczepień p/wścieklicznie ludzi narażonych podczas pokąsań przez zwierzęta

Powyższe dane obliczono na dzień 30.06.2017r.

Liczba ludności w powiecie kaliskim – 82 941,

ziemskim w wieku 0 i 1 roku - 1 747.

II. JAKOŚĆ WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA

Na terenie powiatu kaliskiego są eksploatowane 47 wodociągów, w tym 43 o charakterze publicznym, produkujące wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi do celów zbiorowego zaopatrzenia mieszkańców powiatu. Cztery wodociągi stanowią własność prywatną i ujmują wodę na własne potrzeby, tj.:

- wodociąg przedsiębiorstwa Colian Sp. z o.o. w Gminie Opatówek (woda przeznaczona do produkcji wody mineralnej, napojów gazowanych i niegazowanych, oranżady i toniku),
- wodociąg Wojewódzkiego Zakładu Opieki Psychiatrycznej w Sokołowie Sp. z o.o. (woda służąca działalności publicznej – zaopatrzenie pacjentów i pracowników zakładu opieki),
- wodociąg Wojewódzkiego Specjalistycznego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy (woda służąca działalności publicznej – zaopatrzenie pacjentów i pracowników zakładu opieki),
- wodociąg GRUPY AWW Sp. z o.o. Sp. k. w miejscowości Zbiersk Cukrownia w Gminie Stawiszyn (woda przeznaczona do produkcji etanolu rektyfikowanego oraz alkoholu farmaceutycznego, wykorzystywana do celów gospodarczych i socjalnych zakładu, sprzedawana innym podmiotom).

Zgodnie z szacunkami poszczególnych zarządców i właścicieli urządzeń wodnych sieć wodociągowa dociera do wszystkich zamieszkałych miejscowości w powiecie kaliskim i zaopatruje około 84404 mieszkańców powiatu. Sumaryczna liczba mieszkańców powiatu kaliskiego obliczona na podstawie danych producentów wody jest obciążona dużym błędem, wynikającym z różnych metod szacunkowych, przyjętych przez te podmioty. Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że z sieci wodociągowej korzysta ok. 95% mieszkańców powiatu kaliskiego. Do sieci wodociągowej nie są podłączone pojedyncze gospodarstwa domowe (zaopatrywane w wodę z ujęć indywidualnych – studni kopanych), do których doprowadzenie sieci wodociągowej jest utrudnione z przyczyn technicznych lub gospodarstwa, których mieszkańcy nie wyrażają na to zgody.

Wykaz urządzeń wodociągowych wraz z danymi na temat wielkości produkcji wody i liczby zaopatrywanych mieszkańców przedstawiono w tabeli 9.

Tab. 9. Wykaz wodociągów, produkujących wodę do spożycia przez ludzi na terenie powiatu kaliskiego

Lp.	Nazwa wodociągu	Szacowana liczba zaopatrywanej ludności	Średnioroczna produkcja wody [m ³ /d]	Gmina
1	Blizanów	2400	400,0	Blizanów
2	Jastrzębniki	2405	290,0	
3	Lipe	1460	232,0	
4	Pawłówek	1610	490,0	
5	Rychnów	1425	300,0	
6	Zagorzyn	2250	745,0	
7	Brzeziny	2422	400,0	Brzeziny
8	Czempisz	2020	250,0	
9	Pieczyska	1270	240,0	
10	Kamień	1220	305,0	Ceków-Kolonia
11	Morawin	3462	635,0	
12	Biała	5571	712,3	Godziesze Wielkie
13	Wolica	3247	548,0	
14	Szpital Wolica*	0	21,0	
15	Dębsko	2195	459,3	Koźminek
16	Koźminek	2800	516,2	
17	Moskurnia	705	184,5	
18	Pietrzyków	1893	507,1	
19	Sokołówka*	0	19,0	
20	Lisków	2950	502,0	Lisków
21	Strzałków	2680	517,0	Mycielin
22	Danowiec	405	108,0	
23	Dzierzbín	1080	163,5	
24	Korzeniew	2067	272,2	
25	Kościelec	1349	187,9	
26	Cienia II	2155	356,0	Opatówek
27	Michałów II	240	72,0	
28	Opatówek	4596	521,1	
29	Rajsko	344	58,8	
30	Tłokinia Wielka	3644	1051,9	
31	Colian*	0	658,2	
32	Piątek Wielki	809	160,0	Stawiszyn
33	Stawiszyn	3100	745,0	
34	Zbiersk	1895	223,0	
35	Zbiersk Kolonia	1390	217,0	
36	Zbiersk Cukrownia*	0	500,0	
37	Iwanowice	2287	393,0	Szczytniki
38	Mrocзки Wielkie	514	45,0	
39	Radliczyce	1609	289,0	
40	Staw	1030	165,0	
41	Szczytniki	2485	311,0	Żelazków
42	Dębe	1580	250,0	
43	Janków Goliszewski	1500	450,0	
44	Kokanin	2000	915,0	
45	Michałów	750	165,0	
46	Pólko	2300	350,0	
47	Żelazków	1290	153,0	
	Razem	84404	17054	

*wodociąg nie zaopatruje w wodę stałych mieszkańców powiatu

Woda przeznaczona do zbiorowego zaopatrzenia ludności jest czerpana z ujęć podziemnych (jurajskich, kredowych, trzecio- i czwartorzędowych), zlokalizowanych przede wszystkim na terenach rolniczych. Jakość ujmowanej wody jest dobra i nie wymaga stosowania skomplikowanych procesów uzdatniania. Dwa wodociągi dystrybuują wodę bezpośrednio ujmowaną, bez jej wcześniejszego oczyszczania (Wodociąg Michałów II oraz Wodociąg Rajsko w Gminie Opatówek).

W pozostałych urządzeniach uzdatnianie wody polega na obniżeniu w wodzie zawartości rozpuszczonych jonów żelaza (II) i manganu (II), przy wykorzystaniu dwóch metod tj. aeracji (napowietrzania) oraz filtracji. W celu utrzymania odpowiednich warunków bakteriostatycznych na wodociągach stosuje się okresową dezynfekcję chemiczną wody. Metoda ta jest stosowana zapobiegawczo w czasie wykonywania prac modernizacyjnych i konserwacyjnych oraz w przypadkach stwierdzenia zanieczyszczenia mikrobiologicznego wody. Do wody dawkowany jest podchloryn sodu za pomocą automatycznych urządzeń dozujących – pomp membranowych. Stała dezynfekcja chemiczna wody jest prowadzona jedynie na wodociągu Biała (Gmina Godziesze Wielkie).

2.1. Ocena jakości wody

W 2017 roku ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi dokonywana była w oparciu o rozporządzenie z dnia 13 listopada 2015 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2015 r. poz. 1989).

Nadzór sanitarny nad jakością wody w okresie sprawozdawczym prowadzono we wszystkich zaewidencjonowanych wodociągach, zgodnie z planem działania, opracowanym na 2017 rok, zatwierdzonym przez Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Częstotliwość poboru próbek ustalono na podstawie wielkości średniorocznej produkcji wody w m³/dobę w 2016 roku z poszczególnych wodociągów. Próbkę wody do badania laboratoryjnego pobierano w stałych punktach poboru, uzgodnionych z zarządcami i właścicielami urządzeń wodnych.

Badania wody realizowane były w oparciu o tzw. monitoring kontrolny, monitoring przeglądowy oraz nadzór sanitarny.

Monitoring kontrolny służy sprawowaniu bieżącego nadzoru sanitarnego nad jakością wody i obejmuje swym zakresem zestaw najistotniejszych (podstawowych) parametrów fizycznych, organoleptycznych, chemicznych i mikrobiologicznych. Monitoring przeglądowy stanowi rozszerzenie monitoringu kontrolnego i obejmuje znacznie większy zakres badanych parametrów w tym m.in. metale ciężkie, pestycydy, uboczne produkty dezynfekcji wody.

Badania w ramach nadzoru sanitarnego obejmują natomiast swym zakresem wybrane parametry, które są badane w celu potwierdzenia zanieczyszczenia wody, wyjaśnienia przyczyn stwierdzonego zanieczyszczenia lub oceny skuteczności podjętych działań naprawczych.

Zakres badań wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w 2017 roku ustalono na podstawie rozporządzenia z dnia 13 listopada 2015 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz wytycznych Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

W 2017 roku badano następujące parametry w monitoringu przeglądowym i kontrolnym: mętność, barwa, zapach, odczyn, przewodność elektryczna, twardość (sumaryczna zawartość wapnia i magnezu), utlenialność (indeks nadmanganianowy), amoniak, azotyny, azotany, chlorki, żelazo, mangan, siarczany, cyjanki, fluorki, sól, bor, glin, chrom, nikiel, miedź, arsen, selen, srebro, kadm, antymon, ołów, rtęć, benzo(a)piren, Σ WWA, 1,2-dichloroetan, Σ trichloroetenu i tetrachloroetenu, tetrachlorometan, benzen, α -HCH, HCB, β -HCH, γ -HCH, δ -HCH, heptachlor, aldryna, epoksyd heptachloru, α – endosulfan, dieldryna, p. p'-DDE, o. p'-DDD, β -endosulfan, p. p-DDD, aldehyd endryny, siarczan endosulfanu, Σ pestycydów chloroorganicznych, Σ THM, chlor wolny, ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C po 72 h, liczba enteroków kałowych, liczba bakterii grupy coli, liczba bakterii *Escherichia coli*.

Badania jakości wody w zakresie monitoringu kontrolnego oraz częściowo przeglądowego wykonywano w Laboratorium Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kaliszu, natomiast w zakresie specjalistycznych badań z zakresu monitoringu przeglądowego (metale ciężkie, pestycydy, uboczne produkty dezynfekcji wody) w Laboratorium Badania Wody i Gleby Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Poznaniu.

Liczbę zbadanych próbek wody w ramach kontroli urzędowej, pochodzącej z poszczególnych wodociągów przedstawiono w tabeli 10, natomiast liczbę zbadanych próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej, prowadzonej przez producentów wody w tabeli 11.

Tab. 10. Liczba zbadanych próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w 2017 roku w ramach kontroli urzędowej z poszczególnych obszarów dystrybucji

Nazwa wodociągu	Rodzaj badania					Suma końcowa
	monitoring kontrolny	monitoring przeglądowy	nadzór sanitarny			
			bakteriologia	fizykochemia	fizykochemia z bakteriologią	
Biała	4	1	0	0	0	5
Blizanów	4	1	0	0	0	5
Brzeziny	4	1	10	0	0	15
Cienia II	4	1	0	0	0	5
Colian	4	1	0	0	0	5
Czempisz	4	1	0	0	0	5
Danowiec	4	1	0	0	0	5
Dębe	4	1	0	0	0	5
Dębsko	4	1	0	0	0	5
Dzierzbín	4	1	0	0	0	5
Iwanowice	4	1	0	0	0	5
Janków	4	1	0	0	0	5
Jastrzębniki	4	1	0	4	0	9
Kamień	4	1	2	0	0	7
Kokanin	4	1	0	0	0	5
Korzeniew	4	1	0	0	0	5
Kościelec	4	1	0	0	0	5
Koźminek	4	1	0	0	0	5
Lipe	3	1	0	0	0	4
Lisków	4	1	0	0	0	5
Michałów	4	1	0	0	0	5
Michałów II	2	1	0	0	0	3
Morawin	4	1	0	0	3	8
Moskurnia	4	1	5	0	0	10
Mroczi Wielkie	2	0	0	0	0	2
Opatówek	4	1	0	0	0	5
Pawówek	4	1	0	0	1	6
Piątek Wielki	4	1	0	0	0	5
Pieczyska	4	1	0	0	0	5
Pietrzyków	4	1	0	0	0	5
Pólko	4	1	0	0	0	5
Radliczyce	4	1	0	0	0	5
Rajsko	2	0	0	0	0	2
Rychnów	4	1	0	0	0	5
Sokołówka	2	0	0	0	0	2
Staw	4	1	0	0	0	5
Stawiszyn	4	1	0	0	0	5
Strzałków	4	1	0	0	0	5
Szczytniki	4	1	0	0	0	5
Szpital Wolica	2	0	0	0	0	2
Tłokinia Wielka	8	2	0	0	0	10
Wolica	4	1	0	0	0	5
Zagorzyn	4	1	0	0	0	5
Zbiersk	4	1	0	0	0	5
Zbiersk Cukrownia	4	1	0	0	0	5
Zbiersk Kolonia	4	1	0	0	0	5
Żelazków	4	1	0	0	0	5
Suma końcowa	181	44	17	4	4	250

Tab. 11. Liczba zbadanych próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w 2017 roku w ramach kontroli wewnętrznej z poszczególnych obszarów dystrybucji

Nazwa wodociągu	Rodzaj badania						Suma końcowa
	monitoring kontrolny	monitoring przeglądowy	nadzór sanitarny			promienio-twórczość	
			bakteriologia	fizykochemia	fizykochemia z bakteriologią		
Biała	4	1	5	3	4	1	18
Blizanów	4	1	3	0	0	1	9
Brzeziny	5	1	7	0	0	1	14
Cienia II	4	1	7	0	0	1	13
Colian	4	1	0	0	0	1	6
Czempisz	5	1	0	0	0	1	7
Danowiec	4	1	0	0	0	1	6
Dębe	4	1	1	0	0	1	7
Dębsko	4	1	4	0	0	1	10
Dzierzbín	4	1	0	8	0	1	14
Iwanowice	4	1	5	1	0	1	12
Janków	4	1	1	0	0	1	7
Jastrzębniki	5	2	0	0	0	2	9
Kamień	5	1	19	1	2	1	29
Kokanin	4	1	9	3	0	1	18
Korzeniew	4	1	2	10	2	1	20
Kościelec	4	1	8	0	0	1	14
Koźminek	4	1	2	0	0	1	8
Lipe	4	1	2	0	0	1	8
Lisków	4	1	2	0	0	1	8
Michałów	4	1	3	0	0	1	9
Michałów II	2	1	0	0	0	1	4
Morawin	6	1	49	2	4	1	63
Moskurnia	4	1	15	2	3	1	26
Mroczy Wielkie	2	1	0	0	0	1	4
Opatówek	4	1	1	0	0	2	8
Pawówek	4	1	3	0	1	1	10
Piątek Wielki	5	1	2	0	1	1	10
Pieczyska	5	1	0	0	0	1	7
Pietrzyków	4	1	0	0	0	1	6
Pólko	4	1	0	9	0	1	15
Radliczyce	4	1	2	0	0	1	8
Rajsko	4	1	0	0	0	2	7
Rychnów	4	1	1	2	0	1	9
Sokołówka	6	0	8	0	0	2	16
Staw	4	1	0	0	0	1	6
Stawiszyn	4	1	0	1	0	1	7
Strzałków	5	1	4	0	0	1	11
Szczytniki	4	1	0	1	0	1	7
Szpital Wolica	2	1	0	2	0	1	6
Tłokinia Wielka	10	2	3	3	0	3	21
Wolica	4	1	13	0	0	1	19
Zagorzyn	4	1	3	3	1	1	13
Zbiersk	4	1	3	0	2	1	11
Zbiersk Cukrownia	3	1	3	2	0	1	10
Zbiersk Kolonia	4	1	1	0	0	1	7
Żelazków	4	1	2	0	0	1	8
Suma końcowa	198	48	193	53	20	52	565

W 2017 roku spośród zbadanych 250 próbek wody w ramach kontroli urzędowej, odnotowano 73 próbki, w których odnotowano przekroczenie najwyższej dopuszczalnej wartości jednego lub kilku parametrów wskaźnikowych (29 %). W grupie parametrów organoleptycznych i fizykochemicznych najczęściej odnotowywano przekroczenie najwyższej dopuszczalnej wartości mętności, natomiast w grupie parametrów mikrobiologicznych – liczby bakterii grupy coli. Zestawienie negatywnych wyników analiz laboratoryjnych przedstawiono w tabeli 12.

W 2017 roku w ramach kontroli wewnętrznej zbadano natomiast 565 próbek wody. W 65 próbkach odnotowano przekroczenie najwyższej dopuszczalnej wartości jednego lub kilku parametrów wskaźnikowych (11 %). W grupie parametrów organoleptycznych i fizykochemicznych najczęściej odnotowywano przekroczenie najwyższej dopuszczalnej wartości mętności oraz manganu, natomiast w grupie parametrów mikrobiologicznych – liczby bakterii grupy coli. Zestawienie negatywnych wyników analiz laboratoryjnych przedstawiono w tabeli 13.

Tab. 12. Liczba próbek zbadanych w ramach kontroli urzędowej, w których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej wartości badanego parametru w 2017 roku

Nazwa wodociągu	Ilość złych próbek	mętność	mangan	żelazo	NH ₄ ⁺	barwa	utlenia- lność	bakterie grupy coli	ogólna liczba mikroorg.	E. coli	enterokoki kalowe
Biała	4	4	-	-	-	-	-	4	-	1	-
Brzeziny	4	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-
Dębe	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Dzierzbina	1	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Iwanowice	4	-	-	-	-	-	-	3	1	-	-
Janków	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Jastrzębniki	4	4	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Kamień	4	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-
Kokanin	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Korzeniew	5	1	3	1	4	-	-	2	-	-	-
Kościelec	5	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-
Lisków	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Morawin	5	2	2	-	-	-	-	3	2	-	-
Moskurnia	5	-	-	-	-	-	-	5	1	3	1
Pawłówek	2	2	-	-	-	-	-	1	1	-	-
Pólko	5	5	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Radliczyce	3	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-
Strzałków	3	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-
Szczytniki	2	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Szpital Wolica	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tłokinia Wielka	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wolica	4	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-
Zagorzyn	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zbiersk Cukrownia	4	-	-	1	-	-	-	3	-	-	-
Żelazków	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Suma końcowa	73	25	5	4	4	1	1	44	9	4	1

Tab. 13. Liczba próbek w ramach kontroli wewnętrznej, w których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej wartości badanego parametru w 2017 roku.

Nazwa wodociągu	Ilość złych próbek	mętność	mangan	żelazo	barwa	NH ₄ ⁺	bakterie grupy coli	ogólna liczba mikroorg.	E. coli	enterokoki kalowe
Biała	5	3	-	2	-	-	2	-	-	-
Blizanów	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Brzeziny	2	-	-	-	-	-	2	-	-	-
Cienia II	3	-	-	-	-	-	3	-	-	-
Dębsko	2	1	-	-	-	-	2	-	-	-
Iwanowice	2	1	-	-	-	-	1	-	-	-
Jastrzębniki	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Kamień	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Kokanin	4	-	2	-	-	-	2	-	-	-
Korzeniew	5	-	3	-	-	1	1	-	-	-
Kościelec	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Koźminek	2	-	-	-	-	-	2	-	-	-
Lipe	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-
Lisków	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Michałów	2	-	-	-	-	-	2	-	-	-
Morawin	3	1	2	1	-	-	-	1	-	-
Moskurnia	2	-	-	-	-	-	1	1	1	-
Opatówek	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Pawłówek	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-
Piątek Wielki	4	2	-	-	1	-	2	-	1	1
Pólko	2	2	1	1	-	-	-	-	-	-
Rychnów	2	2	-	-	-	-	1	-	-	-
Sokołówka	2	-	-	-	-	-	2	-	1	-
Stawiszyn	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Strzałków	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Tłokinia Wielka	2	2	-	1	-	-	1	-	-	-
Wolica	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Zagorzyn	3	1	1	-	-	-	2	1	-	-
Zbiersk	4	1	-	-	-	-	2	1	-	1
Zbiersk Cukrownia	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Zbiersk Kolonia	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Suma końcowa	65	18	11	5	1	1	36	6	4	2

Wartości obserwowanych przekroczeń parametrów organoleptycznych i fizykochemicznych nie stwarzały zagrożenia dla zdrowia ludzi, w związku z tym nie wprowadzono ograniczeń dotyczących spożycia wody oraz sposobu jej użytkowania.

Wszystkie parametry organoleptyczne i fizykochemiczne, które zostały przekroczone (mętność, mangan, żelazo, jon amonowy, barwa, utlenialność) należą do tzw. parametrów wskaźnikowych, a ich podwyższone wartości nie mają bezpośrednio negatywnego wpływu na zdrowie ludzi. Podwyższone wartości parametrów wskaźnikowych mogą świadczyć o nieprawidłowościach w procesie uzdatniania wody (efektywności uzdatniania), czy nieprawidłowościach w funkcjonowaniu instalacji wodnej.

W przypadkach stwierdzenia zanieczyszczenia organoleptycznego i fizykochemicznego każdorazowe przekroczenie wartości dopuszczalnej zgłaszano bezzwłocznie producentom wody, zobowiązując ich jednocześnie do podjęcia natychmiastowych działań naprawczych, które polegały na optymalizacji procesu technologicznego oczyszczania wody (poprawie skuteczności procesu aeracji lub/i filtracji) oraz procesu dystrybucji wody (płukanie sieci wodociągowej, eliminującej wtórne zanieczyszczenia wody, powstające w wyniku odkładania się osadów na wewnętrznych powierzchniach sieci wodociągowej). Skuteczność działań naprawczych była każdorazowo potwierdzana powtórным badaniem wody.

Producenci wody informowali również Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu o wystąpieniu niezgodności próbek w zakresie parametrów organoleptycznych i fizykochemicznych z wymaganiami, które wystąpiły w badaniach realizowanych w ramach kontroli wewnętrznej. Nie odnotowano istotnych nieprawidłowości w tym zakresie oraz przypadku zatajenia takich informacji przez producentów.

W badaniach próbek wody w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych najczęściej stwierdzano występowanie bakterii grupy coli oraz znacznie rzadziej ogólnej liczby mikroorganizmów w 22°C po 72 h. Przekroczenia pozostałych parametrów mikrobiologicznych (*Escherichia coli*, enterokoki kałowe) miały charakter incydentalny i nie potwierdzały ich badania powtórzone.

Zanieczyszczenie wody bakteriami grupy coli miało najczęściej charakter miejscowy i krótkotrwały, a podjęte działania naprawcze przez producentów wody, były wystarczające do uzyskania należytej jakości dostarczanej wody w terminie 30 dni od dnia otrzymania sprawozdania z badań. W większości przypadków ilość stwierdzanych bakterii z tej grupy nie przekraczała 10 jtk/100 ml i nie towarzyszyły im istotniejsze z punktu widzenia zagrożenia

dla zdrowia ludzi bakterie *Escherichia coli* oraz enterokoki kałowe. W wyniku badań nie ustalono bezpośrednich przyczyn zanieczyszczeń wody bakteriami grupy coli. Należy przypuszczać, że były one wynikiem niewłaściwej eksploatacji i konserwacji urządzeń wodnych. Prawdopodobną przyczyną zanieczyszczeń wody, wskazywana często przez producentów wody, mogły być również niewłaściwe wykonane przyłącza wodociągowe (bez sprawnych zaworów zwrotnych) oraz podłączania do wewnętrznej instalacji wodociągowej budynków innych źródeł wody – studni kopanych.

Okresowo jakość wody odbiegała również od wymagań ze względu na zwiększone ilości ogólnej liczby mikroorganizmów w 22°C po 72 h - parametru stosowanego do kontroli skuteczności uzdatniania oraz oceny stopnia wtórnego jej zanieczyszczenia podczas dystrybucji siecią wodociągową. Parametr ten charakteryzuje organizmy psychrofilne, ginące poniżej temperatury 0°C i powyżej 30°C, nieszkodliwe dla człowieka, gdyż nie przeżywają w jego organizmie.

W przypadku stwierdzenia przekroczenia mikrobiologicznego w analizowanych próbkach wody informowano niezwłocznie właściciela lub zarządcę wodociągu o wyniku badania, zobowiązując go jednocześnie do natychmiastowego podjęcia działań naprawczych, które polegały przede wszystkim na dezynfekcji chemicznej wody oraz eliminacji prawdopodobnych przyczyn zanieczyszczeń.

Podobnie jak w przypadku zanieczyszczeń organoleptycznych i fizykochemicznych, producenci wody wywiązywali się z obowiązku informowania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu o wystąpieniu niezgodności próbek w zakresie parametrów mikrobiologicznych.

Istotniejsze zanieczyszczenia mikrobiologiczne, które wystąpiły w ciągu roku na poszczególnych wodociągach ze względu na długość trwania oraz liczbę odnotowanych w próbkach bakterii przedstawiono w opisach poszczególnych grup wielkości urządzeń wodnych w dalszej części oceny.

W 2017 roku 46 producentów wody, wykonało po raz pierwszy pomiar stężenia substancji promieniotwórczych w zakresie radonu, izotopów radu: Ra-226 i Ra-228 oraz trytu (tabela 11). Wyniki badań nie wykazały przekroczeń substancji promieniotwórczych określonych w obowiązujących przepisach.

Reasumując należy uznać, że jakość wody pochodzącej ze wszystkich nadzorowanych wodociągów w 2017 roku, oceniona na podstawie kontroli urzędowej oraz kontroli wewnętrznej, prowadzonej przez producentów wody była dobra (przydatna do spożycia)

i spełniała wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Dla każdego z obszarów zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi wydano pozytywną tzw. ocenę okresową, potwierdzającą spełnienie wymagań określonych w załącznikach nr 1-4 do rozporządzenia z dnia 13 listopada 2015 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, będącą podsumowaniem wszystkich działań realizowanych w 2017 roku w ramach monitoringu jakości wody.

2.2. Wodociągi o produkcji 1001-10000 m³/d

W tym przedziale produkcji zewidencjonowano 1 urządzenie tj. Wodociąg Tłokinia Wielka w Gminie Opatówek (wodociąg „publiczny”, produkujący wodę służącą do celów zbiorowego zaopatrzenia ludności).

Jakość wody ujmowanej przez to urządzenie nie wymaga stosowania skomplikowanych procesów uzdatniania. W produkowanej wodzie stwierdzono nieistotne z punktu widzenia oceny jej przydatności do spożycia krótkotrwałe zanieczyszczenia bakteriami grupy coli oraz nieznaczne przekroczenia dopuszczalnej wartości mętności i żelaza. Niezgodności udało się wyeliminować w ciągu 14 dni od daty ich wystąpienia.

2.3. Wodociągi o produkcji 101-1000 m³/d

W przedziale produkcji pomiędzy 101-1000 m³/d w 2017 roku zewidencjonowano 41 wodociągów (w tym 39 wodociągów „publicznych”, produkujących wodę służącą do celów zbiorowego zaopatrzenia ludności oraz 2 wodociągi prywatne tj. wodociąg przedsiębiorstwa Colian Sp. z o. o. Sp.k. oraz wodociąg w miejscowości Zbiersk Cukrownia, należący do GRUPY AWW Sp. z o. o. Sp. k., który do dnia 30 czerwca 2017 roku, produkował wodę dla celów zbiorowego zaopatrzenia.

GRUPA AWW Sp. z o. o. Sp. k. zrezygnowała z zaopatrywania w wodę mieszkańców miejscowości Zbiersk Cukrowania. Eksploatowana do tej pory sieć wodociągowa w miejscowości Zbiersk Cukrowania została przekazana Gminie i Miastu Stawiszyn, a jej bezpośrednia eksploatacja Zakładowi Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Stawiszynie. Woda ujmowana przez Wodociąg Zbiersk Cukrownia jest przeznaczona do produkcji etanolu rektyfikowanego oraz alkoholu farmaceutycznego, wykorzystywana do celów gospodarczych i socjalnych zakładu oraz sprzedawana innym podmiotom (jako część działalności handlowej).

Jakość wody ujmowanej przez urządzenia w przedziale produkcji pomiędzy 101-1000 m³/d w 2017 roku nie wymaga również stosowania skomplikowanych procesów uzdatniania. W produkowanej wodzie najczęściej przekroczonymi parametrami są mętność, mangan, żelazo oraz jon amonowy, które usuwane są w procesach napowietrzania i filtracji. Dodatkowo stosowana jest okresowo dezynfekcja podchlorynem sodu w celu utrzymania odpowiednich warunków bakteriostatycznych.

Stwierdzone zanieczyszczenia organoleptyczne i fizykochemiczne miały charakter krótkotrwały. Podwyższone stężenia kwestionowanych parametrów nie miały żadnych ujemnych skutków zdrowotnych dla konsumentów wody, mogły jedynie obniżyć chwilowo wartość użytkową wody.

Wszystkie zanieczyszczenia mikrobiologiczne, jakie odnotowano w wyniku badań, udało się w możliwie krótkim czasie wyeliminować. W większości analizowanych przypadków zanieczyszczenia nie utrzymywały się dłużej niż 30 dni. Istotniejsze przekroczenia, jakie wystąpiły w 2017 roku zestawiono w tabeli 13 poniżej.

Podczas kontroli sanitarnych ujęć oraz stacji uzdatniania wody nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości. Obiekty są utrzymane w stanie pozwalającym na ich prawidłową eksploatację.

Tab. 14. Zestawienie istotniejszych przekroczeń wartości dopuszczalnych parametrów mikrobiologicznych w badaniach wody przeprowadzonych w 2017 roku.

Lp.	Nazwa wodociągu	Przekroczone parametry bakteriologiczne	Czas trwania przekroczenia (liczba dni)	Opis stwierdzonego zanieczyszczenia oraz podjętych działań
1	Wodociąg Blizanów	bakterie grupy coli	59	Zanieczyszczenie stwierdzono na podstawie badań, wykonanych w ramach kontroli wewnętrznej. PPIS w Kaliszu nie wydał komunikatu w sprawie zanieczyszczenia wody. Przekroczenie łącznie trwało 59 dni tj. 23 dni (czerwiec – lipiec), 21 dni (sierpień – wrzesień) oraz 15 dni (listopad – grudzień). Bakterie stwierdzano w ilościach nie stwarzających zagrożenia dla zdrowia ludzi tj.: 1 jtk/100 ml, 1 jtk/100 ml, 4 jtk/100 ml. Zarządca wodociągu informował PPIS w Kaliszu o stwierdzonych przekroczeniach oraz o podejmowanych działaniach naprawczych (dezynfekcji chemicznej wody). Każdorazowo skuteczność działań naprawczych była potwierdzana powtórными badaniami wody, wykonanymi w ramach kontroli wewnętrznej.
2	Wodociąg Pawłówek	bakterie grupy coli	36	Zanieczyszczenie stwierdzono na podstawie badań, wykonanych w ramach kontroli wewnętrznej. PPIS w Kaliszu nie wydał komunikatu w sprawie zanieczyszczenia wody. Przekroczenie łącznie trwało 36 dni tj. 23 dni (czerwiec – lipiec), 13 dni (listopad – grudzień). Bakterie stwierdzano w ilościach nie stwarzających zagrożenia dla zdrowia ludzi tj.: 4 jtk/100 ml, 1 jtk/100 ml. Zarządca wodociągu informował PPIS w Kaliszu o stwierdzonych przekroczeniach oraz o podejmowanych działaniach naprawczych (dezynfekcji chemicznej wody). Każdorazowo skuteczność działań naprawczych była potwierdzana powtórным badaniem wody, wykonanymi w ramach kontroli wewnętrznej.
3	Wodociąg Rychnów	bakterie grupy coli	19	Zanieczyszczenie stwierdzono na podstawie badań, wykonanych w ramach kontroli wewnętrznej. PPIS w Kaliszu nie wydał komunikatu w sprawie zanieczyszczenia wody. Zarządca wodociągu poinformował PPIS w Kaliszu o stwierdzonym przekroczeniu (bakterie grupy coli – 18 jtk/100 ml) oraz o podejmowanych działaniach naprawczych (dezynfekcji chemicznej wody, dezynfekcji zbiorników wody). Skuteczność działań naprawczych została potwierdzona powtórным badaniem wody, wykonanym w ramach kontroli wewnętrznej. Zanieczyszczenie miało charakter miejscowy.
4	Wodociąg Zagorzyn	bakterie grupy coli	30	Zanieczyszczenie stwierdzono na podstawie badań, wykonanych w ramach kontroli wewnętrznej. PPIS w Kaliszu nie wydał komunikatu w sprawie zanieczyszczenia wody. Zarządca wodociągu poinformował PPIS w Kaliszu o stwierdzonym przekroczeniu oraz o podejmowanych działaniach naprawczych (dezynfekcji chemicznej wody, czyszczeniu i dezynfekcji zbiorników wody). Wartość przekroczenia nie stwarzała zagrożenia dla zdrowia konsumentów wody. Bakterie stwierdzono w trzech próbkach w ilościach: 6 jtk/100 ml, 3 jtk/100 ml, 7 jtk/100ml. Skuteczność działań naprawczych została potwierdzona powtórными badaniami wody, wykonanymi w ramach kontroli wewnętrznej.

Lp.	Nazwa wodociągu	Przekroczone parametry bakteriologiczne	Czas trwania przekroczenia (liczba dni)	Opis stwierdzonego zanieczyszczenia oraz podjętych działań
5	Wodociąg Brzeziny	bakterie grupy coli	31	Zanieczyszczenie stwierdzono na podstawie badań, wykonanych w ramach kontroli wewnętrznej oraz kontroli urzędowej. Przekroczenie wystąpiło w listopadzie oraz w grudniu. W próbkach stwierdzono obecność bakterii grupy coli w następujących ilościach tj.: 12 jtk./100 ml, 35 jtk/100 ml, 26 jtk/100 ml, 9 jtk/100 ml, 6 jtk/100 ml, 4 jtk/100 ml. Zarządca bezzwłocznie podjął działania naprawcze polegające na dezynfekcji chemicznej ujęcia, sieci wodociągowej oraz zbiorników wody. Jednocześnie zarządca poinformował konsumentów o stwierdzonym zanieczyszczeniu wody (kurendy skierowane do mieszkańców) oraz monitorował jakość wody do czasu eliminacji zanieczyszczenia. Istotną poprawę jakości wody odnotowano po 8 dniach, przy jednoczesnej stałej dezynfekcji chemicznej wody. Zanieczyszczenie stwierdzono ponownie, po zaprzestaniu dezynfekcji chemicznej wody, jednakże na znacznie niższym poziomie tj.: 35 jtk./100 ml, 1 jtk/100 ml, 5 jtk/100 ml, 5 jtk/100 ml. Ostatecznie pozytywny wynik badania mikrobiologicznego we wszystkich punktach kontrolnych uzyskano po 31 dniach od daty stwierdzenia zanieczyszczenia. PPIS w Kaliszu wydał 2 komunikaty dotyczące jakości wody (komunikat dla całego obszaru zaopatrzenia, w którym informował, że woda nadaje się do spożycia przez ludzi oraz komunikat skierowany do Szkoły Podstawowej w Aleksandrii, gdzie stwierdzono największą liczbę bakterii, w którym poinformowano użytkowników o konieczności profilaktycznego przegotowywania wody przed spożyciem). Nie ustalono bezpośredniej przyczyny zanieczyszczenia wody (źródłem zanieczyszczenia nie było jednak ujęcie wody, ani urządzenia uzdatniające).
6	Wodociąg Kamień	bakterie grupy coli	15	Zanieczyszczenie stwierdzono na podstawie badań, wykonanych w ramach kontroli urzędowej. PPIS w Kaliszu nie wydał komunikatu w sprawie zanieczyszczenia wody. W 2 próbkach stwierdzono obecność bakterii grupy coli w ilości niestwarzającej zagrożenia dla zdrowia ludzi tj.: 1 jtk./100 ml, 1 jtk/100 ml. W badaniu powtórnym ilość bakterii wzrosła tj. 22 jtk./100 ml, >10 jtk/100 ml. Zarządcę wodociągu informowano telefonicznie oraz pisemnie o stwierdzanych przekroczeniach oraz o konieczności kontynuowania działań naprawczych. Powtórne badanie, wykonane po przeprowadzeniu działań naprawczych, nie wykazało przekroczenia. Zarządca wodociągu informował konsumentów wody o jej jakości we własnym zakresie.
7	Wodociąg Morawin	bakterie grupy coli	14	Zanieczyszczenie stwierdzono na podstawie badań, wykonanych w ramach kontroli urzędowej. PPIS w Kaliszu nie wydał komunikatu w sprawie zanieczyszczenia wody. W 2 próbkach stwierdzono obecność bakterii grupy coli tj.: > 10 jtk./100 ml, 14 jtk/100 ml. W badaniu powtórnym, przeprowadzonym po 7 dniach, ilość bakterii uległa zmniejszeniu. Mikroorganizmy stwierdzono w 1 próbce w ilości 1 jtk/100 ml. Zarządcę wodociągu informowano telefonicznie oraz pisemnie o stwierdzanych przekroczeniach oraz o konieczności podjęcia i kontynuowania działań naprawczych. Kolejne badanie, wykonane w ramach kontroli wewnętrznej po przeprowadzeniu działań naprawczych, nie wykazało przekroczenia liczby bakterii grupy coli. PPIS nie wydał komunikatu na temat jakości wody. Zarządca wodociągu informował konsumentów wody o jej jakości we własnym zakresie.

Lp.	Nazwa wodociągu	Przekroczone parametry bakteriologiczne	Czas trwania przekroczenia (liczba dni)	Opis stwierdzonego zanieczyszczenia oraz podjętych działań
8	Wodociąg Morawin	ogólna liczba mikroorganizmów w 22 °C po 72 h	365	Zanieczyszczenie stwierdzono na podstawie badań, wykonanych w ramach kontroli urzędowej. PPIS w Kaliszu nie wydał komunikatu w sprawie zanieczyszczenia wody. Podwyższona liczba mikroorganizmów w 22 °C po 72 h była obserwowana w wodzie przez cały rok (od stycznia do grudnia), zazwyczaj w ilości > 300 jtk/1ml. Obniżenie wartości mikroorganizmów miało miejsce jedynie przy stałej dezynfekcji wody. Nie stwierdzano jednocześnie w próbkach bakterii typu kałowego. Badania historyczne wskazują, że produkowana przez wodociąg woda charakteryzuje się podwyższoną zawartością ogólnej liczby mikroorganizmów.
9	Wodociąg Biała	bakterie grupy coli, <i>Escherichia coli</i>	15	Zanieczyszczenie stwierdzono na podstawie badań, wykonanych w ramach kontroli urzędowej. PPIS w Kaliszu nie wydał komunikatu w sprawie zanieczyszczenia wody. Przekroczenie trwało łącznie 15 dni (listopad). W 4 próbkach stwierdzono obecność bakterii grupy coli tj.: 3 jtk./100 ml, 4 jtk/100, 2 jtk/100 ml, 2 jtk/100 ml oraz w 1 próbce obecność <i>Escherichia coli</i> – 3 jtk/100ml. Zarządcę wodociągu poinformowano telefonicznie oraz pisemnie o stwierdzonych przekroczeniach oraz o konieczności podjęcia działań naprawczych. Kolejne badanie, wykonane w ramach kontroli wewnętrznej po przeprowadzeniu działań naprawczych, nie wykazało przekroczenia liczby bakterii grupy coli oraz <i>Escherichia coli</i> .
10	Wodociąg Biała	bakterie grupy coli	47	Zanieczyszczenie stwierdzono na podstawie badań, wykonanych w ramach kontroli urzędowej. PPIS w Kaliszu nie wydał komunikatu w sprawie zanieczyszczenia wody. Przekroczenie trwało łącznie 47 dni tj. 8 dni w lutym oraz 39 dni (czerwiec – lipiec). Przekroczenie stwierdzone w lutym miało charakter miejscowy i krótkotrwały. Badanie powtórzone wykonane po przeprowadzeniu dezynfekcji wody nie wykazało przekroczenia. W czerwcu w 1 próbce stwierdzono obecność bakterii grupy coli w ilości 11 jtk/100 ml. Kolejne dwa badania potwierdziły obecność bakterii w tamtym miejscu poboru (19.06.2017 roku oraz 26.06.2017 roku). Intensyfikacja działań naprawczych polegająca na dezynfekcji urządzeń uzdatniających, zbiorników magazynujących wodę oraz sieci wodociągowej ostatecznie doprowadziła do usunięcia zanieczyszczenia. Zarządca wodociągu informował PPIS w Kaliszu o prowadzonych działaniach oraz w terminie przekazywał sprawozdania z badań.
11	Wodociąg Wolica	bakterie grupy coli	37	Zanieczyszczenie stwierdzono na podstawie badań, wykonanych w ramach kontroli urzędowej. PPIS w Kaliszu nie wydał komunikatu w sprawie zanieczyszczenia wody. Przekroczenie trwało 37 dni (listopad - grudzień). W 4 próbkach stwierdzono obecność bakterii grupy coli tj.: 4 jtk/100 ml; 2 jtk/100 ml; 1 jtk/100 ml; 1 jtk/100 ml. Zarządcę wodociągu poinformowano telefonicznie oraz pisemnie o stwierdzonych przekroczeniach i o konieczności podjęcia działań naprawczych. Kolejne badania, wykonane w ramach kontroli wewnętrznej po przeprowadzeniu działań naprawczych, również wykazały przekroczenia tego parametru. Intensyfikacja działań naprawczych polegająca na dezynfekcji urządzeń uzdatniających, zbiorników magazynujących wodę oraz sieci wodociągowej ostatecznie doprowadziła do usunięcia zanieczyszczenia. Zarządca wodociągu informował PPIS w Kaliszu o prowadzonych działaniach oraz w terminie przekazywał sprawozdania z badań.

Lp.	Nazwa wodociągu	Przekroczone parametry bakteriologiczne	Czas trwania przekroczenia (liczba dni)	Opis stwierdzonego zanieczyszczenia oraz podjętych działań
12	Wodociąg Moskurnia	bakterie grupy coli, <i>Escherichia coli</i> , enterokoki kałowe, ogólna liczba mikroorganizmów w 22 °C po 72 h	13	Zanieczyszczenie stwierdzono na podstawie badań, wykonanych w ramach kontroli urzędowej. PPIS w Kaliszu nie wydał komunikatu w sprawie zanieczyszczenia wody. Przekroczenie trwało 13 dni. W 3 próbkach ilość mikroorganizmów nie pozwalała na ich prawidłowy odczyt (bakterie grupy coli oraz <i>Escherichia coli</i>). W pozostałych 2 próbkach stwierdzono (bakterie grupy coli - 3 jtk/100 ml, 1 jtk/100 ml, enterokoki kałowe - 1 jtk/100 ml, ogólna liczba mikroorg. w 22 °C po 72 h - >300 jtk/1ml. O zanieczyszczeniu bezzwłocznie poinformowano Zarządcę wodociągu, który po wstępnych oględzinach obiektu wyłączył SUW Moskurnia z użytkowania. Sieć wodociągowa została podłączona do alternatywnego źródła tj. Wodociągu Pietrzyków. Wdrożono działania naprawcze polegające na dezynfekcji zbiorników wody uzdatnionej oraz urządzeń uzdatniających (hiperchlorowanie) odłączonych od sieci wodociągowej. W tym samym czasie monitorowano jakość wody na sieci wodociągowej, która pomimo zasilania z wodociągu Pietrzyków nie spełniała wymagań w 2 z 6 badanych punktów poboru (przerost płytki). Po powtórnym procesie dezynfekcji przeprowadzonym na SUW i ponownych badaniach włączono ujęcie do eksploatacji. W celu sprawdzenia jakości wody wykonano dodatkowe badania w ramach kontroli wewnętrznej (25.07.2017 roku.) oraz w ramach kontroli urzędowej (31.07.2017 roku). Zarządca wodociągu informował konsumentów wody o jej jakości we własnym zakresie.
13	Wodociąg Piątek Wielki	bakterie grupy coli, enterokoki kałowe	49	Zanieczyszczenie stwierdzono na podstawie badań, wykonanych w ramach kontroli wewnętrznej. PPIS w Kaliszu nie wydał komunikatu w sprawie zanieczyszczenia wody. Zarządca wodociągu poinformował PPIS w Kaliszu o zanieczyszczeniu [bakterie grupy coli - 6 jtk/100 ml (17.10.2017 roku) oraz enterokoki kałowe 1 jtk/100 ml (25.10.2017 roku)]. Działania naprawcze podjęto bezzwłocznie i polegały one na dezynfekcji chemicznej wody. Odpowiednią jakość wody potwierdziło badanie próbki, pobranej w dniu 28.11.2017 roku.
14	Wodociąg Zbiersk	bakterie grupy coli	31	Zanieczyszczenie stwierdzono na podstawie badań, wykonanych w ramach kontroli wewnętrznej. PPIS w Kaliszu nie wydał komunikatu w sprawie zanieczyszczenia wody. Przekroczenie trwało łącznie 31 dni tj. 9 dni (sierpień) oraz 22 dni (październik). Zarządca wodociągu poinformował PPIS w Kaliszu o zanieczyszczeniu. Działania naprawcze podjęto bezzwłocznie i polegały one na dezynfekcji chemicznej wody. Odpowiednią jakość wody potwierdziły badania wody wykonane w ramach kontroli wewnętrznej. Ilość stwierdzonych bakterii grupy coli nie stwarzała zagrożenia dla zdrowia ludzi (7 jtk/100 ml, 5 jtk/100 ml, 2 jtk/100 ml).
15	Wodociąg Zbiersk	enterokoki kałowe	7	Zanieczyszczenie stwierdzono na podstawie badań, wykonanych w ramach kontroli wewnętrznej. PPIS w Kaliszu nie wydał komunikatu w sprawie zanieczyszczenia wody. W 1 próbce stwierdzono obecność enterokoków kałowych (2 jtk/100 ml). Ponowne badanie, wykonane po przeprowadzeniu działań naprawczych (dezynfekcja chemiczna wody) potwierdziło eliminację zanieczyszczenia.

Lp.	Nazwa wodociągu	Przekroczone parametry bakteriologiczne	Czas trwania przekroczenia (liczba dni)	Opis stwierdzonego zanieczyszczenia oraz podjętych działań
16	Wodociąg Iwanowice	bakterie grupy coli, ogólna liczba mikroorg. w 22°C po 72 h	35	Zanieczyszczenie stwierdzono na podstawie badań, wykonanych w ramach kontroli wewnętrznej oraz urzędowej. PPIS w Kaliszu nie wydał komunikatu w sprawie zanieczyszczenia wody. W 3 próbkach stwierdzono występowanie bakterii grupy coli w ilości nie stwarzającej zagrożenia dla zdrowia konsumentów wody oraz w 1 próbce podwyższoną zawartość ogólnej liczby mikroorganizmów (> 300 j.t.k./1ml). PPIS w Kaliszu poinformował telefonicznie oraz pisemnie Zarządcę wodociągu o zanieczyszczeniu wody oraz o konieczności podjęcia działań naprawczych. Działania polegały na dezynfekcji chemicznej wody. Istotną poprawę jakości wody uzyskano po 16 dniach (próbki z dnia 25.10.2017 roku). Kolejne badanie potwierdziło eliminację zanieczyszczenia (próbka z dnia 13.11.2017 roku).
17	Wodociąg Kokanin	bakterie grupy coli	30	Zanieczyszczenie stwierdzono na podstawie badań, wykonanych w ramach kontroli wewnętrznej. PPIS w Kaliszu nie wydał komunikatu w sprawie zanieczyszczenia wody. W 4 próbkach stwierdzono występowanie bakterii grupy coli w ilości nie stwarzającej istotnego zagrożenia dla zdrowia konsumentów wody (5 jtk/100 ml, 6 jtk/100 ml, 1 jtk/100 ml, 9 jtk/100 ml). Zarządca wodociągu poinformował telefonicznie PPIS w Kaliszu o stwierdzonym zanieczyszczeniu wody oraz o podjętych działaniach naprawczych (dezynfekcja chemiczna wody). Badania sprawdzające w ramach kontroli wewnętrznej potwierdziły istotną poprawę jakości wody po 7 dniach, jednak ostatecznie zanieczyszczenie udało się usunąć po 30 dniach.
18	Wodociąg Zbiersk Cukrownia	bakterie grupy coli	7	Zanieczyszczenie stwierdzono na podstawie badań, wykonanych w ramach kontroli urzędowej. PPIS w Kaliszu nie wydał komunikatu w sprawie zanieczyszczenia wody. W 3 próbkach stwierdzono występowanie bakterii grupy coli (15 jtk/100 ml, 14 jtk/100 ml, 8 jtk/100 ml). PPIS w Kaliszu poinformował bezzwłocznie Zarządcę wodociągu (telefonicznie oraz pisemnie) o stwierdzonym zanieczyszczeniu wody oraz o konieczności podjęcia działań naprawczych. Badania sprawdzające w ramach kontroli wewnętrznej potwierdziły poprawę jakości wody

2.4. Wodociągi o produkcji <100m³/d

W przedziale produkcji <100m³/d w 2017 roku zewidencjonowano 5 wodociągów, w tym 3 wodociągi produkujące wodę na potrzeby zbiorowego zaopatrzenia mieszkańców w wodę (Michałów II, Mrocзки Wielkie, Rajsko) oraz 2 wodociągi zakładowe tj. Wojewódzki Specjalistyczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy (gm. Godziesze Wielkie) oraz Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej w Sokołówce Sp. z o.o., (gm. Koźminek) produkujące wodę na własne potrzeby.

Podobnie jak w grupie obiektów wymienionej wyżej, uzdatnianie wody w tych urządzeniach polega na jej napowietrzaniu i filtracji.

Dwa wodociągi w tej grupie wielkości (wodociąg Michałów II oraz Rajsko w gminie Opatówek) dystrybuują do spożycia wodę nieuzdatnianą (bezpośrednio ujmowaną).

W 2017 roku jakość wody produkowanej przez te urządzenia była odpowiednia. Krótkotrwałe niezgodności stwierdzono jedynie w wodzie produkowanej przez Wodociąg Wojewódzkiego Zakładu Opieki Psychiatrycznej w Sokołówce Sp. z o.o., (gm. Koźminek). Zanieczyszczenie stwierdzono na podstawie badań, wykonanych w ramach kontroli wewnętrznej. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu nie wydał komunikatu w sprawie zanieczyszczenia wody. Przekroczenie stwierdzono w próbkach pobranych w dniach:

- 23.10.2017 roku (bakterie grupy coli: 3 jtk/100 ml, 1 jtk/100 ml, 3 jtk/100 ml),
- 08.11.2017 roku (bakterie grupy coli: 1 jtk/100 ml),
- 18.12.2017 roku [bakterie grupy coli (39 jtk/100 ml, 51 jtk/100 ml, 46 jtk/100 ml), *Escherichia coli* (9 jtk/100 ml, 9 jtk/100 ml, 7 jtk/100 ml)].

Każdorazowo po wystąpieniu zanieczyszczenia wody Zarządca obiektu wyłączał z eksploatacji ujęcie oraz stację uzdatniania wody na czas przeprowadzenia działań naprawczych, polegających na dezynfekcji (hiperchlorowanie) ujęcia oraz urządzeń uzdatniających (filtrów, hydroforów). Po tych działaniach uruchamiano urządzenia i pobierano próbki do badania. W czasie prowadzonych działań naprawczych sieć wodociągowa Szpitala była zasilana przez alternatywne źródło tj. Wodociąg Koźminek. Nie ustalono przyczyny zanieczyszczenia wody. Od dnia 19.12.2017 roku do końca 2017 roku ujęcie było wyłączone z eksploatacji. Zlecono zbadanie wnętrza studni metoda optyczną, polegającą na wprowadzeniu do wnętrza studni kamery wideo i inspekcji stanu okładziny oraz filtra studziennego.

2.5. Podsumowanie

1. Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na terenie powiatu kaliskiego była dobra (stwierdzone zanieczyszczenia mikrobiologiczne, organoleptyczne oraz fizykochemiczne nie stwarzały istotnego zagrożenia dla zdrowia konsumentów wody).
2. Na podstawie sprawozdań z badań jakości wody realizowanych w ramach kontroli wewnętrznej, analizy podejmowanych działań naprawczych oraz prowadzonego monitoringu (w tym urzędowej kontroli jakości wody) wydano okresowe oceny jakości wody za 2017 roku dla wszystkich obszarów dystrybucji wody przeznaczonej do spożycia na terenie powiatu kaliskiego, potwierdzające spełnienie wymagań w tym zakresie.
3. Na podstawie sprawozdań z badań jakości wody z 2017 roku, realizowanych w ramach kontroli wewnętrznej przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne oraz pozostałe podmioty (wykorzystujące wodę, pochodzącą z indywidualnych ujęć) ze wszystkich obszarów dystrybucji na terenie powiatu kaliskiego, stwierdzono jej przydatność do spożycia przez ludzi.
4. W każdej sytuacji przekroczeń dopuszczalnych norm określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi podejmowane były działania nadzоровe nad producentami wody.
5. Producenci wody bezzwłocznie podejmowali działania naprawcze na urządzeniach produkujących i dystrybuujących wodę. W 2017 roku nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości w zakresie terminowości przekazywania przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne oraz pozostałe podmioty (wykorzystujące wodę, pochodzącą z indywidualnych ujęć) sprawozdań z badań, informacji o przekroczeniach parametrów jakości wody, informacji o planowanych i podejmowanych działaniach naprawczych wraz z harmonogramem ich realizacji.
6. Nie stwierdzono przekroczenia wartości dopuszczalnych stężenia trytu oraz izotopów radu: Ra-226 i Ra-228 w badaniach wykonanych w ramach wstępnego monitoringu substancji promieniotwórczych.
7. Stan sanitarny obiektów dostarczających wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi (pomieszczeń, ich wyposażenia oraz urządzeń) w 2017 roku był dobry.

III. STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ I KAPIELISK

3.1. Hotele

W roku sprawozdawczym 2017 przybyły 3 nowe obiekty hotelarskie. Aktualnie liczba hoteli w powiecie wynosi 8 obiektów. Kontrola nowopowstałych obiektów została zaplanowana na 2018 rok. W minionym roku nadzorem sanitarnym objęto 3 obiekty zaliczane do obiektów hotelarskich w myśl art. 36 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (Dz. U. z 2017r., poz. 1553 z późn. zm.). Skontrolowano 37,5 % wszystkich placówek, ogółem przeprowadzono 3 kontrole stanu sanitarnego i technicznego.

We wszystkich skontrolowanych obiektach nie stwierdzono uchybień w zakresie stanu higieniczno - sanitarnego. Wszystkie pomieszczenia, urządzenia oraz elementy wyposażenia obiektów utrzymane były w dobrym stanie higieniczno-sanitarnym oraz sprawne technicznie. Postępowanie z czystą i brudną bielizną hotelową prawidłowe. Czysta bielizna była przechowywana w higienicznych warunkach.

3.2. Motele

Liczba obiektów w porównaniu z rokiem ubiegłym nie uległa zmianie. Nadal pod nadzorem PPIS znajdują się 3 obiekty z tej kategorii. W 2017 roku zostały skontrolowane 2 obiekty (Motel „Noce i Dnie” Russów 71 oraz Motel „Maria” Szale ul. Kaliska 80). Łącznie przeprowadzono 2 kontrole. Stan sanitarno-porządkowy i techniczny obiektów w minionym roku nie budził zastrzeżeń.

3.3. Inne obiekty świadczące usługi noclegowe

W 2017 roku zewidencjonowano 46 tego typu obiektów. Liczba obiektów zwiększyła się o 18 gospodarstw agroturystycznych.

Ogółem skontrolowano 13 obiektów, co stanowi ok. 28,26% wszystkich zakładów. Łącznie przeprowadzono 13 kontroli. Kontrola nowopowstałych obiektów zaplanowana została w 2018 roku. W trakcie kontroli nie stwierdzono uchybień w stanie higieniczno-sanitarnym i technicznym. Gospodarstwa agroturystyczne spełniają minimalne wymagania, co do wyposażenia dla innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie.

3.4. Obiekty wczasowo-turystyczne

W 2017 roku w powiecie kaliskim w ewidencji znajdował się 1 obiekt wczasowo-turystyczny ujęty w grupie obiektów świadczących usługi noclegowe tj. Gminny Ośrodek Wypoczynkowy w Brzezinach, który w roku sprawozdawczym został objęty kontrolą.

W 2017 roku wymieniono meble w pokojach gościnnych (szafy, łóżka, krzesła i stoły) oraz zakupiono nowe poduszki, kołdry, koce, bieliznę pościelową. Ośrodek wypoczynkowy posiada także domki letniskowe, które w sezonie letnim nie były wynajmowane turystom ze względu na planowany remont. W 2017 roku pozyskano środki finansowe na przeprowadzenie remontów domków. Goście przebywający w Ośrodku mają możliwość skorzystania z miejsca wykorzystywanego do kąpieli, z plaży, boiska do tenisa ziemnego i stołowego, boiska do piłki siatkowej, mini siłowni oraz placu zabaw dla dzieci.

3.5. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu i solaria

W 2017 roku w ewidencji PSSE w Kaliszu znajdowało się 71 obiektów na terenie powiatu kaliskiego, skontrolowano 16 zakładów tj. 22,5%. Przedmiotem kontroli była ocena stanu sanitarno-higienicznego zakładów w oparciu o obowiązujące przepisy.

81% skontrolowanych obiektów należało do grupy zakładów fryzjerskich (13), 19% to zakłady kosmetyczne i fryzjersko-kosmetyczne. W 2017 roku nie skontrolowano żadnego obiektu należącego do grupy zakładów odnowy biologicznej i solariów. Na terenie powiatu kaliskiego brak obiektów z grupy tatuażu.

W zakładach w zależności od przeznaczenia, narzędzia stosowane do obsługi klientów poddawane są właściwym zabiegom dezynfekcyjnym i sterylizacji. Dwa zakłady kosmetyczne wyposażone zostały w autoklawy co znacznie podnosi standard świadczonych usług. W żadnym z kontrolowanych obiektów nie stosowany jest sprzęt jednorazowego użycia (igły, ostrza) co skutkowałoby koniecznością podpisania umowy na odbiór odpadów niebezpiecznych. W jednym z kontrolowanych zakładów fryzjerskich nałożono na fryzjerkę mandat karny z powodu nieodpowiedniego stanu sanitarnego pomieszczeń w dniu kontroli.

W roku 2017 nie przeprowadzono żadnej kontroli interwencyjnej, wydano jedną decyzję administracyjną oraz nałożono jeden mandat karny na kwotę 100 zł.

Ogólnie w ocenie służb sanitarnych, stan sanitarno - higieniczny kontrolowanych zakładów (w szczególności zakładów kosmetycznych) z terenu powiatu kaliskiego ulega stałej poprawie.

3.6. Ustępy publiczne

Na terenie powiatu kaliskiego brak jest tego typu stałych obiektów. Podobnie jak w latach ubiegłych, w miejscowościach organizowania imprez masowych stawiane są przenośne systemy sanitarne.

3.7. Cmentarze i Zakłady Usług Pogrzebowych

Na terenie powiatu kaliskiego znajduje się 29 cmentarzy i 14 Zakładów Usług Pogrzebowych. W porównaniu do roku poprzedniego liczba obiektów nie uległa zmianie.

W roku 2017 na terenie powiatu skontrolowano 2 cmentarze, 7 zakładów usług pogrzebowych co stanowi odpowiednio 6,9% i 50 % ogólnej liczby tych obiektów.

Podczas przeprowadzonych kontroli w jednym obiekcie stwierdzono: ubytki w ogrodzeniu cmentarza oraz brak ogólnodostępnego ustępu przy cmentarzu. Termin usunięcia uchybień Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu wyznaczył na dzień 31 października 2017 roku.

Na terenie powiatu skontrolowano 7 zakładów, które posiadają wyłącznie środki transportu do przewozu zwłok i szczątków ludzkich. Łącznie skontrolowano 7 samochodów pogrzebowych. Kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

3.8. Kąpieliska

W 2017 roku na nadzorowanym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu terenie zorganizowano jedno miejsce wykorzystywane do kąpeli (mwdk) na zbiorniku wodnym w miejscowości Brzeziny. Organizator miejsca (Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji ul. 1000-lecia 10, 62-874 Brzeziny) przed sezonem oraz w ciągu trwania sezonu tj. od dnia 1 lipca 2017 roku do dnia 31 sierpnia 2017 roku prowadził badania jakości wody w ramach kontroli wewnętrznej, których wyniki na bieżąco przekazywał tutejszemu organowi. W roku sprawozdawczym przeprowadzono jedną kontrolę sanitarną mwdk.

Łącznie ze zbiornika pobrano 6 próbek wody, w których oznaczano liczbę bakterii grupy coli oraz liczbę enterokoków kałowych. Na podstawie ww. badań oraz oceny organoleptycznej Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu sporządził bieżące (pozytywne) oceny jakości wody w miejscu wykorzystywanym do kąpeli (3 decyzje stwierdzające przydatność wody przeznaczonej do kąpeli).

Zagospodarowanie plaż

Kontrola plaży (piaszczysto-trawiastej) była przeprowadzona w ramach kontroli nadzorowanego miejsca wykorzystywanego do kąpieli, zorganizowanego nad zbiornikiem wodnym w miejscowości Brzeziny.

Użytkownicy terenu mieli możliwość korzystania z przebieralni oraz z punktów poboru wody do spożycia pochodzącej z wodociągu sieciowego, a także z sanitariatów w budynku gminnego ośrodka wczasowo-wypoczynkowego zlokalizowanego w pobliżu zbiornika. Na plaży znajdowała się wystarczająca ilość pojemników na odpady, które były opróżniane na bieżąco. Plaża wyposażona została w tablicę informacyjną z regulaminem „miejsca wykorzystywanego do kąpieli” wraz z aktualną informacją o dopuszczalności miejsca wykorzystywanego do kąpieli. W weekendy organizator miejsca zapewniał dozór ratownika WOPR. Plaża była utrzymana w należyтым porządku i czystości.

3.9. Interwencje

W 2017 roku nie odnotowano interwencji z terenu powiatu kaliskiego.

3.10. Inne obiekty

W 2017 roku skontrolowano 9 obiektów tj. stację paliw, boiska „Orlik” oraz Dom Seniora „Bursztynowe Zacisze” w Liskowie. Skontrolowane obiekty utrzymane były w należyтым stanie sanitarno – technicznym. Dom Seniora „Bursztynowe Zacisze” w Liskowie dysponuje 16 pokojami na 33 miejsca. Każdy pokój ma oddzielny węzeł sanitarny wyposażony w umywalkę, prysznic, toaletę oraz elementy ułatwiające korzystanie osobom niepełnosprawnym tj. uchwyty i poręcze. W chwili obecnej użytkowany i zagospodarowany jest wyłącznie parter budynku. W trakcie kontroli stwierdzono, iż dwa pozostałe piętra budynku są w trakcie remontu. W dniu kontroli stan higieniczno-sanitarny wykorzystywanych pomieszczeń był zadawalający.

3.11. Podsumowanie

1. Przeprowadzone w roku sprawozdawczym kontrole nie wykazały nieprawidłowości w stanie higieniczno-sanitarnym skontrolowanych obiektów.
2. Prowadzona przez podmioty gospodarka odpadami komunalnymi była prawidłowa.

IV. STAN SANITARNY ZAKŁADÓW OPIEKI ZDROWOTNEJ

4.1. Zakłady opieki zdrowotnej – ogółem

W 2017 roku Państwowa Inspekcja Sanitarna w Kaliszu skontrolowała stan sanitarny 12 placówek, co stanowi 33,33 % ogółu podmiotów leczniczych ujętych w (tab.15).

Tab. 15. Udział placówek niepublicznych w ogólnej liczbie zakładów opieki zdrowotnej w 2017 r. w powiecie kaliskim

Rok	Ogólna liczba podmiotów leczniczych	Ogólna liczba podmiotów leczniczych niepublicznych	% podmiotów leczniczych niepublicznych
2015	38	33	87%
2016	36	30	83%
2017	36	30	83%

Wśród wszystkich skontrolowanych obiektów 25 % stanowiły placówki publiczne, 75%, natomiast placówki niepubliczne. Spośród skontrolowanych obiektów w 8,33% stwierdzono zły stan sanitarny. Uchybienia dotyczyły złego stanu sanitarno-technicznego mebli w pomieszczeniach podmiotu leczniczego.

Ocenę szczegółową stanu sanitarnego przedstawia tabela 16.

Tab. 16. Podmioty lecznicze o złym stanie sanitarnym w 2017r. w powiecie kaliskim

Podmioty lecznicze		Powiat kaliski
Lecznictwo zamknięte		
Szpitale	Skontrolowano	2
	Stwierdzono zły stan sanitarny	0
Hospicja stacjonarne	Skontrolowano	1
	Stwierdzono zły stan sanitarny	0
Lecznictwo otwarte - ambulatoryjne		
Publiczne	Skontrolowano	2
	Stwierdzono zły stan sanitarny	0
Niepubliczne	Skontrolowano	7
	Stwierdzono zły stan sanitarny	1
Ogółem	Skontrolowano	12
	Stwierdzono zły stan sanitarny	1

4.2. Zakłady leczenia zamkniętego

Do obiektów tej grupy w powiecie kaliskim należą: Wojewódzki Specjalistyczny ZZOZ Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy 113 k/Kalisza 62-872 Godziesze Małe, Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej Sp. z o.o. Sokołówka 1 62-840 Koźminek, Niepubliczny Zakład Medycyny Paliatywnej Hospicjum Stacjonarne Rożdżały 21, 62-860 Opatówek.

Obiekty są zróżnicowane pod względem stanu technicznego i organizacji działalności.

W 2017 roku w ww. placówkach przeprowadzono 3 kontrole kompleksowe stanu sanitarnego, 2 kontrole tematyczne dot. przygotowania podmiotów leczniczych na infekcje grypy oraz 2 kontrole sprawdzające wykonanie obowiązków decyzji. W szpitalach oraz w hospicjum prowadzane są kontrole wewnętrzne w obszarze realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych.

4.2.1. Stan techniczny i funkcjonalny szpitali

Wojewódzki Specjalistyczny ZZOZ Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy 113 k /Kalisza 62-872 Godziesze Małe

Dużym utrudnieniem w uzyskaniu znacznej poprawy stanu sanitarno - technicznego obiektu jest wysoki stopień wyeksploatowania budynków oraz złe rozwiązania architektoniczne, które utrudniają poprawę funkcjonalności budynku. Bieżące naprawy i remonty prowadzi się w obiekcie w zakresie bardzo ograniczonym uzależnionym od możliwości finansowych placówek.

Szpital posiada opracowany program działań dostosowawczych, który uzyskał pozytywną opinię Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu z dnia 26.08.2011 r. Pozostały

do wykonania zadania: brak izolatek w oddziałach szpitalnych, brak urządzenia umożliwiającego kontakt chorego z odwiedzającym w zespole pomieszczeń z gruźlicą prątkującą, brak wentylacji na zasadzie podciśnienia w zespole pomieszczeń z gruźlicą prątkującą, brak dostępności do łóżek z trzech stron. W 2017 roku przeprowadzono bieżące prace remontowe pomieszczeń szpitala: łazienek, ubikacji, sal chorych.

W czasie kontroli stwierdzono, iż stan sanitarno-techniczny w porównaniu do ubiegłego roku uległ poprawie.

Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej w Sokolówce
Sokolówka 1 62-840 Koźminek

W 2014 roku Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej w Sokolówce przekształcono w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością.

Szpital posiada opracowany program działań dostosowawczych, który uzyskał pozytywną opinię Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu z dnia 23.05.2012 roku. Pozostały do wykonania zadania: wydzielenie izolatki w obiekcie w Murowańcu. Funkcjonuje w podmiocie leczniczym „hostel dla uzależnionych” z 30 miejscami dla pacjentów uzależnionych, wymagających dalszego wsparcia po zakończonej terapii. W 2017 roku przeprowadzono rozbudowę i przebudowę oddziału leczenia zespołów abstynencyjnych i izby przyjęć. Bieżące prace remontowe pomieszczeń dotyczyły malowania oddziału psychiatrycznego, malowania łazienek w oddziale leczenia uzależnień, naprawy lub wymiany zniszczonych mebli w salach chorych.

**Niepubliczny Zakład Medycyny Paliatywnej Hospicjum Stacjonarne w Rożdzałach,
Rożdżały 21 62-860 Opatówek**

Kontrolowany obiekt jest w dobrym stanie sanitarno – technicznym i sanitarno-higienicznym. Posiada 22 łóżka usytuowane w sześciu salach z łazienkami, tj. trzy sale 5-łóżkowe, dwie sale 2-łóżkowe, jedną salę 3-łóżkową. Obiekt usytuowany jest w osobnym budynku, przystosowanym dla osób niepełnosprawnych. Posiada własną kotłownię gazową oraz własną biologiczną oczyszczalnię ścieków. W placówce są opracowane i wdrożone procedury higieniczne. Uchybień nie stwierdzono.

4.2.2. Utrzymanie czystości pomieszczeń i porządku w otoczeniu szpitali

Czystość bieżąca i porządek w szpitalach i ich otoczeniu nie budził istotnych zastrzeżeń. W szpitalu Chorób Płuc i Gruźlicy powierzono sprzątanie wyspecjalizowanej firmie świadczącej usługi. W szpitalu psychiatrycznym, a także w hospicjum stacjonarnym w Rożdzałach sprzątanie jest wykonywane przez własny personel.

Przestrzegana jest zasada sprzątania pomieszczeń w zależności od stref czystości. Do mycia i dezynfekcji powierzchni stosowane są wózki. Stwierdzono wystarczający i uzupełniany w miarę potrzeb zapas środków czystościowych i dezynfekcyjnych. W obiektach wydzielone są magazyny lub zabezpieczone szafy do przechowywania środków do utrzymania czystości i dezynfekcyjnych.

Nie odnotowano istotnych zastrzeżeń w utrzymaniu porządku w otoczeniu budynków szpitalnych.

4.2.3. Zaopatrzenie w wodę

Wojewódzki Specjalistyczny ZZOZ Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy

Szpital jest zaopatrywany w wodę z własnego ujęcia. Jakość wody pod względem fizykochemicznym jak również bakteriologicznym odpowiadała wymaganiom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. W 2017 roku przeprowadzono badania próbek wody ciepłej na obecność bakterii rodzaju Legionella (U. z 2015 r. poz. 1989). W chwili obecnej rezerwowym źródłem zaopatrzenia w wodę jest wodociąg sieciowy w miejscowości Wolica, który jest administrowany przez Urząd Gminy w Godzieszach Wielkich i znajduje się pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

W minionym roku nie odnotowano przerw w dostawie wody zimnej i ciepłej.

Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej w Sokolówce (Oddział w miejscowości Sokolówka oraz Oddział w miejscowości Murowaniec)

Oddział Psychiatryczny Ogólny oraz Oddział Leczenia Zespołów Abstynencyjnych Szpitala w Sokolówce korzysta z wody z własnego ujęcia. Podczas badania próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej stwierdzono występowanie bakterii z grupy coli. W związku z powyższym Dyrekcja Szpitala podjęła natychmiastowe działania. Przełączono wodę z własnego ujęcia na wodę pochodzącą z wodociągu sieciowego w Koźminku, który stanowi ujęcie awaryjne dla szpitala. Ponadto przystąpiono do spuszczenia wody ze zbiorników oraz dezynfekcji studni i zbiorników. Badania próbek wody pobranych po przeprowadzeniu działań naprawczych nie wykazały przekroczeń mikrobiologicznych. W chwili obecnej jakość wody spełniała warunki rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

W 2017 roku przeprowadzono badania wody ciepłej w ramach kontroli urzędowej na obecność bakterii z rodzaju Legionella. Analiza próbek wykazała, że jakość wody ciepłej w instalacji wodociągowej budynku, spełnia wymagania w zakresie liczby bakterii Legionella sp., określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2015 r. poz. 1989). Wykonano również badania wody ciepłej w ramach kontroli wewnętrznej. W jednej z trzech badanych próbek

stwierdzono ponadnormatywną liczbę bakterii z rodzaju Legionella sp. Dyrekcja podjęła działania naprawcze i zaplanowała ponowne badanie. W dniu 08.11.2017 r. zostało wykonane kolejne badanie wody ciepłej sprawdzające obecność bakterii z rodzaju Legionella. Analiza wykazała brak występowania bakterii z tego rodzaju.

Ujęcie awaryjne dla Oddziałów w miejscowości Sokołówka stanowi wodociąg publiczny w Koźminku. Oddział Uzależnień Alkoholowych w Murowańcu nie posiada rezerwowego źródła wody.

Woda w budynkach szpitala jest badana cyklicznie w ramach państwowego monitoringu jakości wody oraz w ramach kontroli wewnętrznej. W 2017 roku nie odnotowano przerw w dostawie wody. Nie prowadzono również modernizacji.

Niepubliczny Zakład Medycyny Paliatywnej Hospicjum Stacjonarne w Rożdżalach, Rożdżały
21 62-860 Opatówek

Obiekt zaopatrywany jest w wodę przeznaczoną do spożycia z wodociągu „publicznego” w miejscowości Tłokinia Wielka. Badania wody z tego urządzenia wodnego wykonane w ramach państwowego monitoringu w 2017 roku potwierdziły, że jej jakość odpowiada wymaganiom, określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. W minionym roku przeprowadzono badania wody ciepłej pod kątem obecności bakterii Legionella. Próbkę pobrano w 4 punktach. Po przeprowadzeniu badań stwierdzono, że jakość wody pod względem zawartości bakterii z rodzaju Legionella nie odpowiada wymaganiom określonym w zał. Nr 1 części E rozporządzenia Ministra Zdrowia z 13 listopada 2015 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Administradora budynku zobowiązano do bezzwłocznego podjęcia działań naprawczych. Badania sprawdzające przeprowadzono w dniu 27.11.2017 r. w ramach kontroli wewnętrznej. Analiza wykazała utrzymujące się występowanie bakterii z tego rodzaju. Podjęto dalsze działania naprawcze oraz zaplanowano kolejny pobór próbek w ramach kontroli wewnętrznej.

4.2.4. Odprowadzanie ścieków

Wojewódzki Specjalistyczny ZZOZ Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy

Ścieki ze wszystkich oddziałów Szpitala przechodzą przez oczyszczalnię ścieków i są odprowadzane do kanalizacji gminnej.

Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej w Sokołowie

Oddział w miejscowości Sokołówka oraz Oddział w miejscowości Murowaniec

Ścieki pochodzące ze szpitala w Sokołowie nie podlegają dezynfekcji, poprzez przepompownię ścieków są odprowadzane na oczyszczalnię w Koźminku.

Obiekt w Murowańcu posiada własną oczyszczalnię. Oczyszczone ścieki są odprowadzane do rzeki Swędrni zgodnie z pozwoleniem wodno-prawnym.

Niepubliczny Zakład Medycyny Paliatywnej Hospicjum Stacjonarne w Rożdżalach,

Rożdżały 21 62-860 Opatówek

Ścieki komunalne z budynku hospicjum odprowadzane są do własnej, biologicznej oczyszczalni ścieków, działającej w oparciu o metodę osadu czynnego. Oczyszczone ścieki nie podlegają dezynfekcji i odprowadzane są bezpośrednio do gruntu. Nadmiar osadu jest odbierany okresowo przez przedsiębiorstwo asenizacyjne, co potwierdzają faktury za wykonaną usługę.

4.2.5. Dezynfekcja

W roku sprawozdawczym nie stwierdzono nieprawidłowości dotyczących procedur dezynfekcyjnych. Przestrzegane są zasady doboru środków dezynfekcyjnych w zakresie stężenia i czasu działania.

4.2.6. Komory dezynfekcyjne

Komorę dezynfekcyjną posiada Wojewódzki Specjalistyczny ZZOZ Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy. Komora jest urządzeniem starego typu, z 1978 roku, typ KD-3,5. Komora dezynfekcyjna wykorzystywana jest z reguły do dezynfekcji wyposażenia łóżek szpitalnych tj. kocy, poduszek, materacy, z których korzystali chorzy zakaźnie. Łóżka są dezynfekowane i myte na salach chorych.

4.2.7. Sterylizacja

Szpital w Wolicy nie posiada w swojej strukturze centralnej sterylizatorni, dysponuje tylko podręczną sterylizatornią. Stosowaną metodą sterylizacji w placówce jest autoklawowanie. Do sterylizacji sprzętu w szpitalu (w większości akcesoria wykorzystywane do bronchoskopii, drenażu jamy opłucnej) są używane 2 sterylizatory: AZTECA-AC-470, AZTECA-AC-470 produkcji 2015. Laboratorium mikrobiologiczne wyposażone jest w 2 urządzenia sterylizujące: AZTECA-AC-470, AZTECA-AC-470, produkcji 2015. Szpital posiada także umowę na usługi sterylizacyjne sprzętu termolabilnego z Wojewódzkim Szpitalem Zespolonym im. Ludwika Perzyny w Kaliszu ul. Poznańska 79. Uchybień nie stwierdzono.

Szpital w Sokołowie posiada umowę na usługi sterylizacyjne z Wojewódzkim Szpitalem Zespolonym im. Ludwika Perzyny w Kaliszu przy ul. Poznańskiej 79.

Hospicjum stacjonarne w Rożdżalich posiada umowę na usługi sterylizacyjne z podmiotem leczniczym: CALISIA Józef Bażant, Piotr Bażant Sp. Jawna w Kaliszu ul. Kwiatowa 1.

W świetle obowiązujących przepisów kierownicy podmiotów leczniczych zobligowani są do zapewnienia warunków skutecznej sterylizacji oraz prowadzenia dokumentacji procesów sterylizacji. Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej podczas prowadzonych kontroli aktualizują rejestr urządzeń sterylizujących, kontrolują dokumentację procesów sterylizacji oraz prawidłowość kontroli wewnętrznej procesu sterylizacji.

4.2.8. Gromadzenie i unieszkodliwianie odpadów

Odpady komunalne

Na stanowiskach pracy opracowane i wdrożone są procedury z zakresu prawidłowego postępowania z odpadami. Odpady komunalne zbierane są do worków foliowych, a następnie przechowywane w kontenerach i pojemnikach w wydzielonym miejscu (zadaszonym z betonową posadzką). Pojemniki są regularnie opróżniane i wywożone przez specjalistyczną firmę.

Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej Sp. z o. o. w Sokołówce

Szpital posiada aktualną umowę na odbiór odpadów komunalnych z:

1. Przedsiębiorstwem Usług Komunalnych PUK S.A. ul. Bażancia 1a, w Kaliszu - dot. obiektu w Sokołówce.
2. Zakładem Wielobranżowym „Suprema” Marek Buchnajzer Tymianek 20, 62-840 Koźminek - dot. obiektu w Murowańcu.

Wojewódzki Specjalistyczny ZOZ Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy k/Kalisza

Odbiorcą odpadów komunalnych jest Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych PUK S.A ul. Bażancia 1a w Kaliszu.

Hospicjum Stacjonarne w Rozdzałach

Odbiorcą odpadów komunalnych jest Przedsiębiorstwo Oczyszczania Miasta „EKO” Sp. z o. o. ul. Łódzka 19 w Kaliszu.

Odpady medyczne i specjalne

Obydwa szpitale i hospicjum prowadzą ewidencję odpadów z podziałem na poszczególne grupy zgodnie z ustawą o odpadach i katalogiem odpadów. Odpady medyczne gromadzone i przechowywane są zgodnie z obowiązującymi procedurami i instrukcjami. Odbiorem i transportem odpadów medycznych do miejsca utylizacji zajmują się wyspecjalizowane firmy:

- ***Szpital w Wolicy*** posiada umowę z firmą transportową posiadającą stosowne zezwolenie na transport odpadów niebezpiecznych, która odwozi je do termicznego unieszkodliwienia w profesjonalnej spalarni w Zakładzie Utylizacji Odpadów w Koninie Sp. z o. o., ul. Sulańska 11, Nr zezwolenia na odzysk, unieszkodliwianie, zbieranie oraz transport Nr DSR.IV.7243.23.2012 ważne do dnia 25.07.2022 r.
- ***W szpitalu psychiatrycznym*** transportem odpadów medycznych zewnętrznym zajmuje się firma EKOMED Piotr Wojciechowski, Kalisz ul. Prymasa Stefana Wyszyńskiego 60.
- ***W hospicjum stacjonarnym*** w Rozdzałach obowiązuje umowa na odbiór, transport i utylizację odpadów medycznych z Przedsiębiorstwem Handlowo - Usługowym „EPAK” w Kaliszu ul. Górnośląska 77/50.

Zużyte świetłówki, odczynniki laboratoryjne, wywoływacze i utrwalacze oraz inne odpady zawierające rtęć są zbierane, a następnie odbierane przez uprawnione firmy. Uchybień dotyczących gospodarki odpadami nie stwierdzono.

4.2.9. Pralnictwo i gospodarka bielizną szpitalną

Postępowanie z bielizną szpitalną w placówkach określają opracowane procedury, które są wdrożone do stosowania w poszczególnych oddziałach.

Szpital w Wolicy korzysta z usług firmy MEDIX INWEST Sp. z o. o. ul. Majkowska 13a, 62-800 Kalisz. W szpitalu wydzielono magazyny bielizny czystej i brudnej. Za transport bielizny brudnej z magazynów do pralni i z pralni bielizny czystej do magazynów w szpitalach odpowiadają firmy piorące bieliznę.

Firma MEDIJ Sp. z o. o. 63-830 Pępowo, ul. Kobylińska 12 świadczy usługi pralnicze dla szpitala w Sokołowce i dla hospicjum stacjonarnego w Rożdżalach.

Nieprawidłowości nie stwierdzono.

4.2.10. Żywnienie pacjentów w szpitalach

Wojewódzki Szpital Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy k/Kalisza

Szpital korzystał z usług wyspecjalizowanej firmy Kawiarnia „Muzealna” Romuald Bartosik Gołuchów, która wykonuje usługi cateringowe. Stan sanitarno-techniczny pomieszczeń i wyposażenia bloku żywienia w szpitalu jest prawidłowy. W szpitalu w zakresie żywienia stosuje się zasady Dobrej Praktyki Higienicznej i Produkcyjnej. Opracowane są wymagane instrukcje, procedury a także prowadzone są rejestry i zapisy z zakresu tych praktyk.

Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej w Sokołowce

Szpital prowadzi żywienie pacjentów we własnym zakresie, posiada własną kuchnię, w której stosuje się zasady Dobrej Praktyki Higienicznej, Dobrej Praktyki Produkcyjnej oraz systemu HACCP. Posiłki dowożone są również do Oddziału Uzależnień w Murowańcu, gdzie następuje ich rozdział.

Stan sanitarno-techniczny kuchni i pomieszczeń przyległych nie budzi zastrzeżeń.

Hospicjum Stacjonarne w Rozdźalach

Hospicjum korzystało z usług wyspecjalizowanej firmy Kawiarnia „Muzealna” Romuald Bartosik Gołuchów. Posiłki przywożone są w termosach, rozdział odbywa się na miejscu w kuchni.

4.3. Zakłady Lecznictwa Ambulatoryjnego

W powiecie kaliskim w 2017 roku świadczeń w systemie ambulatoryjnym udzielało 95 podmiotów: przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, zakłady rehabilitacji leczniczej, medyczne laboratoria diagnostyczne, indywidualne i grupowe praktyki lekarskie oraz indywidualne praktyki pielęgniarskie. Skontrolowano 9 przychodni, co stanowi 27 % (33 w ewidencji).

Zły stan sanitarny dotyczył jednego obiektu.

4.3.1. Postępowanie z czystą i brudną bielizną

Uchybień nie stwierdzono.

4.3.2 Postępowanie z odpadami medycznymi

Nieprawidłowości nie stwierdzono.

4.3.3. Utrzymanie czystości pomieszczeń i porządku

Uchybień nie stwierdzono. Czystość bieżąca we wszystkich placówkach była zachowana.

4.3.4. Ocena procedur dezynfekcyjnych oraz w zakresie antyseptyki rąk personelu medycznego

W zakresie procedur dotyczących dezynfekcji i antyseptyki rąk uchybień nie stwierdzono. Dobór środków do dezynfekcji rąk nie budził zastrzeżeń w skontrolowanych zakładach.

W jednym podmiocie, w punkcie szczepień powierzchnia krzesła uniemożliwia jego mycie i dezynfekcję.

4.3.5. Ocena procedur sterylizacyjnych

Nieprawidłowości nie stwierdzono.

4.4. Praktyki lekarskie

W 2017 roku w ewidencji PSSE w Kaliszu było 43 podmiotów, były to: indywidualna praktyka lekarska, indywidualna praktyka lekarzy dentystów, indywidualna specjalistyczna praktyka lekarska, indywidualna specjalistyczna praktyka lekarzy dentystów. Kontrolą objęto 5 praktyk lekarskich, co stanowi 9 % obiektów.

Nieprawidłowości w okresie sprawozdawczym nie stwierdzono.

4.4.1. Postępowanie z czystą i brudną bielizną

Uchybień nie stwierdzono.

4.4.2. Postępowanie z odpadami medycznymi

Uchybień nie stwierdzono.

4.4.3. Utrzymanie czystości pomieszczeń i porządku

Czystość bieżąca we wszystkich placówkach była zachowana.

4.4.4. Ocena procedur dezynfekcyjnych i antyseptyki rąk

Uchybień nie stwierdzono. Dobór środków dezynfekcyjnych i antyseptycznych nie budzi zastrzeżeń.

4.4.5. Ocena procedur sterylizacyjnych

Uchybień nie stwierdzono.

4.5. Praktyki pielęgniarskie

W 2017 roku w ewidencji ujętych było 16 praktyk. Nie przeprowadzono kontroli w roku sprawozdawczym.

4.6. Podsumowanie

1. W 2017 roku odsetek podmiotów leczniczych ocenionych negatywnie wynosi 8,33 % i jest wyższy w porównaniu z rokiem 2016 (7,7 %).
2. Przedłużona realizacja przygotowywanych programów dostosowawczych do końca roku 2017 do obowiązujących przepisów, wymagać będzie od służb sanitarnych wzmoczenia nadzoru w zakresie zapewnienia bezpiecznych warunków sanitarnych, w których udzielane są świadczenia medyczne.
3. Podmioty lecznicze posiadają opracowane procedury postępowania zapewniające ochronę przed zakażeniami, przeprowadzane są kontrole wewnętrzne w obszarze realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia co 6 miesięcy.
4. Istnieje konieczność dofinansowania podmiotów leczniczych publicznych celem realizacji opracowanych programów dostosowawczych do obowiązujących przepisów.

V. WARUNKI SANITARNO - HIGIENICZNE ŚRODOWISKA PRACY

5.1. Działalność kontrolna w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego

5.1.1. Struktura zatrudnienia

W roku 2017 w ewidencji PSSE w powiecie kaliskim zarejestrowane były 142 zakłady, które zatrudniały ogółem 3339 pracowników. Przeważały zakłady małe do 100 zatrudnionych - 134, co stanowi 97 % ogółu wszystkich zakładów w ewidencji.

5.1.2. Narażenie na czynniki szkodliwe dla zdrowia

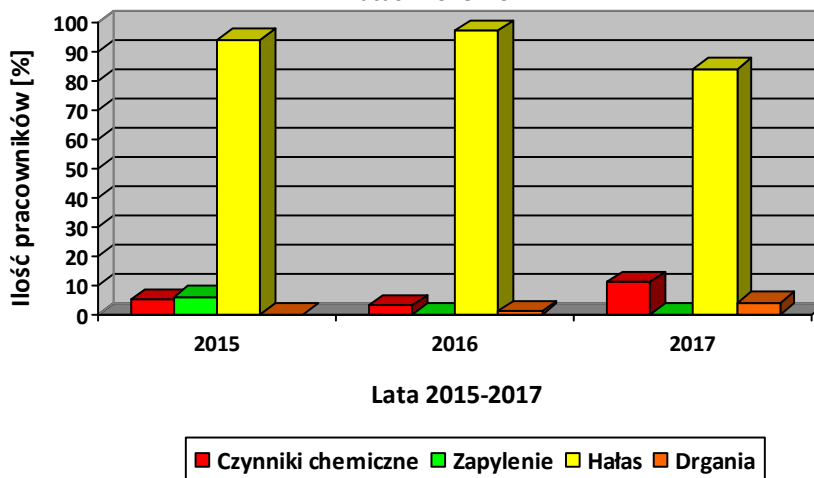
W roku sprawozdawczym w 16 zakładach stwierdzono przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń - NDS i najwyższych dopuszczalnych natężeń - NDN.

W ponadnormatywnych stężeniach i natężeniach czynników szkodliwych pracowało 286 osób.

Tab. 17. Liczba pracowników pracujących w przekroczeniach NDS/NDN czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy w latach 2015–2017

Rodzaj czynników szkodliwych	Rok	Pracownicy pracujący w przekroczeniach NDS		Pracownicy pracujący w przekroczeniach NDN	
		liczba	%	liczba	%
Czynniki chemiczne	2015	0	5		
	2016	11	3		
	2017	33	11		
Zapylenie	2015	7	6		
	2016	0	0		
	2017	0	0		
Hałas	2015			102	94
	2016			370	97
	2017			241	84
Drgania	2015			0	0
	2016			2	1
	2017			12	4

Ryc. 8 Procentowa ilość osób zatrudnionych w przekroczeniach NDS i NDN w latach 2015-2017

Jak wynika z tabeli i wykresów osoby pracujące w warunkach przekroczeń wartości NDS i NDN to w przeważającej części pracownicy narażeni na działanie natężenia hałasu powyżej obowiązujących norm. W stosunku do lat poprzednich, w 2017 roku w wyniku podjętych działań interwencyjnych ustalono, że dwóch zakładach występują przekroczenia normatywu higienicznego dla wibracji miejscowej, na którą narażonych jest dwunastu pracowników. Ponadto w jednym zakładzie stwierdzono przekroczenia normatywów higienicznych określonych dla czynników chemicznych – mangan.

5.1.3. Kontrole w ramach nadzoru

W roku 2017 kontrolowane były zakłady, w których występowały istotne czynniki szkodliwe dla zdrowia zatrudnionych pracowników, tj. hałas, zapylenie, drgania mechaniczne, czynniki chemiczne oraz podmioty wprowadzające do obrotu substancje i mieszaniny niebezpieczne, w tym m.in. prekursorzy, produkty biobójcze i środki ochrony roślin.

Skontrolowano 40 zakładów pracy zwracając szczególną uwagę na zagrożenia związane z zawodowym narażeniem pracowników na działanie czynników szkodliwych dla zdrowia i zastosowanie przez pracodawców organizacyjno – technicznych środków zapobiegawczych przed negatywnymi skutkami narażenia zawodowego. Przedmiotem kontroli był również stan sanitarny zaplecza socjalnego oraz realizacja zarządzeń wydanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną i Państwową Inspekcję Pracy, a także sposób wprowadzania do obrotu substancji i mieszanin chemicznych zgodnie z wymogami UE. Ogółem przeprowadzono 45 kontroli.

W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości wydano 2 decyzje administracyjne. Stwierdzone uchybienia dotyczyły: braku pomiarów środowiskowych, braku odpowiednich warunków higieniczno-sanitarnych w jadalni. W celu poprawy stanu bezpieczeństwa pracy pracodawcy zapewnili środki ochrony osobistej – rękawice, fartuchy ochronne, maski, gogle, a także systemy ochrony zbiorowej, takie jak: wentylacja mechaniczna - stanowiskowa i ogólna. Równocześnie w zakładach pracy wprowadzano hermetyzację procesów produkcyjnych, modernizację oraz sukcesywną wymianę maszyn i urządzeń w celu zmniejszenia emisji hałasu oraz substancji szkodliwych do środowiska pracy.

5.1.4. Czynniki rakotwórcze i mutagenne w środowisku pracy

W wyniku kontroli przeprowadzonych w ramach nadzoru nad czynnikami rakotwórczymi stwierdzono, że w kontakcie z nimi zatrudnione było 67 osób, w tym 46 kobiet.

5.1.5. Nadzór nad zakładami ochrony zdrowia stosującymi cytostatyki

W ewidencji PSSE w Kaliszu zarejestrowane był 1 podmiot lecznicze stosujące cytostatyki. W pomieszczeniu, w którym przygotowywane były leki cytostatyczne, zainstalowano łożę laminarną, w której filtry wymieniane były zgodnie z zaleceniami producenta.

5.1.6. Czynniki biologiczne w środowisku pracy

W roku sprawozdawczym na terenie powiatu kaliskiego przeprowadzono 32 kontrole: w zakładach, w których istnieje potencjalne zagrożenie czynnikami biologicznymi (zakłady przetwórstwa mięsnego, gospodarstwa rolno-ogrodnicze, zakłady produkcji spożywczej, podmioty lecznicze, w których występują czynniki biologiczne należące do 2 i 3 grupy zagrożenia: m.in. wirusy HBV, HCV i HIV, w gospodarstwach rolnych zajmujących się produkcją roślinną, w których pracownicy narażeni są m.in. na laseczkę tężca, alergizujące promieniowce występujące w glebie i w pyłe oraz alergizujące grzyby rozwijające się na roślinach.

Ogółem ekspozowanych na działanie czynników biologicznych było 866 pracowników. Dane te zostały ustalone w oparciu o informacje zawarte w ocenach ryzyka zawodowego przeprowadzonych na stanowiskach pracy. W żadnym zakładzie nie zostały przeprowadzone pomiary środowiskowe uwzględniające czynniki biologiczne.

5.1.7. Nadzór nad substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi

W ramach nadzoru nad substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi, prekursorami, produktami biobójczymi przeprowadzono w zakładach 25 kontroli. Kontrolą objęto hurtownie oraz producentów i dystrybutorów substancji i mieszanin chemicznych, produktów biobójczych, dystrybutorów środków ochrony roślin, oraz zakłady o różnym profilu produkcji, stosujące w działalności zawodowej substancje i mieszaniny niebezpieczne.

Podczas przeprowadzonych kontroli zwracano uwagę na przestrzeganie przepisów ustawy o substancjach chemicznych i ich mieszaninach oraz aktów wykonawczych. Egzekwowano obowiązek posiadania aktualnych spisów tych substancji i ich mieszanin, kart charakterystyki oraz opakowań zabezpieczających przed ich szkodliwym działaniem, pożarem lub wybuchem. Ponadto, szczególną uwagę zwracano na stosowanie środków zapewniających pracownikom ochronę ich zdrowia i życia. Sprawdzono również warunki magazynowania substancji i mieszanin chemicznych. Podczas kontroli przypominano pracodawcom o obowiązkach wynikających z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1907/2006 z dnia 18 grudnia 2006r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH).

W czasie kontroli producentów i dystrybutorów substancji i mieszanin chemicznych szczególną uwagę zwracano na etykiety wprowadzanych do obrotu substancji i mieszanin niebezpiecznych oraz na ich karty charakterystyki w związku ze zmianami wynikającymi z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin (CLP) oraz rozporządzenia Komisji (UE) Nr 453/2010 z dnia 20 maja 2010r. zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 z dnia 18 grudnia 2006r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH).

Na terenie powiatu kaliskiego zarejestrowanych było 2 producentów mieszanin niebezpiecznych oraz 1 producent produktów biobójczych.

5.2. Choroby zawodowe

W roku 2017 wydano 3 decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej (w 2016 roku wydano 2 decyzje w tym przedmiocie). Wydano natomiast 2 decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej (w roku poprzednim 1 decyzja).

Tab. 18. Liczba stwierdzonych chorób zawodowych w Kaliszu w latach 2015-2017

Rodzaj stwierdzonych najczęściej chorób zawodowych	Rok	Liczba przypadków
Zewnętrzne pochodne alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych	2015	0
	2016	1
	2017	0
Choroby zakaźne i pasożytnicze albo ich następstwa	2015	0
	2016	0
	2017	2
Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy	2015	0
	2016	0
	2017	1
Rak płuc	2015	0
	2016	1
	2017	0

5.3. Podsumowanie

1. Duże zmiany w rejestracji podmiotów gospodarczych (likwidacja, powstawanie nowych) utrudnia ocenę narażenia na czynniki szkodliwe.
2. Liczba stwierdzonych chorób zawodowych w stosunku do roku 2016 nieznacznie wzrosła. Nadal dużą grupę zawodową wśród osób ubiegających się o chorobę zawodową stanowią rolnicy indywidualni.
3. Kontynuowano nadzór nad substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi, prekursorami, produktami biobójczymi. W wyniku przeprowadzanych kontroli stwierdzono, że pracodawcy stosujący chemikalia w coraz większym stopniu przestrzegają obowiązujące przepisy.
4. W roku sprawozdawczym kontynuowano nadzór nad zakładami, w których występują szkodliwe czynniki biologiczne dla zdrowia w środowisku pracy. Wszyscy pracodawcy sporządzili ocenę ryzyka zawodowego uwzględniającego czynniki biologiczne.
5. Liczba obiektów w ewidencji PSSE w Kaliszu w roku 2017 nieznacznie wzrosła.
6. Liczba osób ekspozowanych na czynniki rakotwórcze i mutagenne nie zmieniła się w porównaniu z rokiem poprzednim.

VI. WARUNKI SANITARNE W SZKOŁACH I INNYCH PLACÓWKACH OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH

6.1. Nadzór nad placówkami oświatowo - wychowawczymi

W 2017 roku Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży obejmowała swym nadzorem następujące placówki oświatowo-wychowawcze na terenie powiatu kaliskiego:

Tab. 19. Nadzór nad placówkami oświatowo-wychowawczymi w 2017 r.:

Rodzaj placówki	Liczba placówek	Liczba dzieci i młodzieży	Liczba przeprowadzonych kontroli
Żłobek	1	10	2
Przedszkola i punkty przedszkolne	14	852	24
Szkoły podstawowe	20	973	39
Gimnazja	5	310	6
Zespoły szkół ogólnokształcących	22	4246	46
Placówki letniego i zimowego wypoczynku (turnusy)	3	85	3
Inne(światlice, szkoły językowe, ośrodki wychowawcze))	1	43	1
RAZEM	66	6519	121

6.2. Funkcjonalność i stan techniczny budynków

Wszystkie ww. placówki oświatowo-wychowawcze znajdują się w budynkach przystosowanych na pobyt dzieci i młodzieży. Na ogólną liczbę 66 placówek skontrolowanych w 16 (24,24%) stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wymagań sanitarno-technicznych. Uchybienia dotyczyły: zniszczonej stolarki okiennej i drzwiowej; zagrzybienia na ścianach w korytarzu szkolnym; brudnych ścian i sufitów w pomieszczeniach do nauki, sanitariatach, szatniach, korytarzach, klatkach schodowych, gabinetach pielęgniarskich; zniszczonych podłóg w pomieszczeniach szkolnych; uszkodzonych stopni schodów zewnętrznych; ubytków płytek ściennych w pomieszczeniach sanitarnych; braku bieżącej ciepłej wody w części pomieszczeń sanitarnych dla uczniów; zniszczonego ogrodzenia terenu szkoły itp. W 2017 roku na poprawę warunków sanitarno-technicznych w ww. placówkach wydano 18 decyzji administracyjnych, w tym 2 prolongaty.

W 2017 roku dopuszczono do użytkowania 4 nowe placówki, w tym: 2 kluby dziecięce i 2 przedszkola. Zakończyły się także prace związane z rozbudową budynku Zespołu Szkół

w Cekowie Kolonii (oddano do użytkowania 3 sale lekcyjne oraz pomieszczenia sanitarne). Wszystkie nowo oddane do użytku obiekty uzyskały pozytywną opinię sanitarną.

6.3. Wodociągi i kanalizacja

Na terenie powiatu kaliskiego wszystkie ww. placówki są zwodociągowane i skanalizowane. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono brak bieżącej ciepłej wody w części pomieszczeń sanitarnych w 2 szkołach, w pozostałych placówkach nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie. W celu usunięcia ww. nieprawidłowości wydano decyzje administracyjne. Nie odnotowano ponadnormatywnej liczby uczniów w przeliczeniu na urządzenia sanitarne.

6.4. Sale gimnastyczne

W ramach nadzoru sanitarnego oceniono warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że 5 szkół posiada zarówno sale gimnastyczne oraz sale rekreacyjno-zastępcze z zapleczem sanitarnym, 18 szkół posiada sale gimnastyczne z zapleczem sanitarnym, 3 placówki posiadają sale gimnastyczne bez zaplecza sanitarnego, 15 placówek posiada tylko sale rekreacyjno-zastępcze. Uczniowie 4 placówek korzystają z hal sportowych. Zajęcia wychowania fizycznego w 6 szkołach prowadzone są na korytarzach szkolnych. Przy sprzyjających warunkach pogodowych dzieci korzystają także z boisk sportowych.

6.5. Meble szkolne

Prawidłowe dostosowanie mebli szkolnych do wzrostu dzieci i młodzieży ma istotny i zasadniczy wpływ na ich postawę i zdrowie. Właściwy dobór stanowiska pracy zapewnia nie tylko komfort przy pisaniu, czytaniu lecz także zapobiega powstawaniu wad postawy.

Ocenę dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii przeprowadzono w 11 placówkach (35 oddziałach), w tym: 3 przedszkolach, 5 szkołach podstawowych i 3 zespołach szkół. W sumie oceniono 547 stanowisk pracy uczniów/przedszkolaków. Nieprawidłowości stwierdzono w 3 szkołach podstawowych (6 oddziałach) na 55 stanowiskach pracy. W celu usunięcia ww. nieprawidłowości wydano stosowne zalecenia.

6.6. Rozkłady zajęć szkolnych

Przedmiotem analiz była ocena procesu nauczania. Oceniono rozkłady zajęć lekcyjnych w 7 szkołach (57 oddziałach). Stwierdzono niezgodne z zasadami higieny rozkłady zajęć lekcyjnych w 2 szkołach (7 oddziałach – 12,3% ogólnej liczby badanych rozkładów). Nieprawidłowości dotyczyły nierównomiernego rozłożenia zajęć dydaktycznych w poszczególnych dniach tygodnia (zajęcia nie rozpoczynały się o stałej porze, różnica w liczbie godzin lekcyjnych pomiędzy kolejnymi dniami tygodnia wynosiła 2 godziny i więcej, zdwojenie godzin lekcyjnych z tego samego przedmiotu). W celu wyeliminowania ww. nieprawidłowości wydano stosowne zalecenia.

6.7. Dożywianie w szkołach

W 2017 roku skontrolowano 47 szkoły pod kątem prowadzenia dożywiania. Rodzaj serwowanych w szkole posiłków przedstawia poniższa tabela.

Tab. 20. Rodzaj serwowanych w szkołach posiłków w roku 2017 r.

Rodzaj posiłku	Liczba dzieci korzystających z posiłków		% ogólnej liczby dzieci w szkołach	
	2016	2017	2016	2017
ROK				
pełne obiady	930	973	11,44	17,6
ciepłe posiłki jednodaniowe	279	116	3,43	2,1
napój (herbata)	1023	778	12,59	14,1
Ogółem	2232	1867	27,46	33,8

W 2017 roku. na terenie powiatu kaliskiego 556 uczniów korzystało z posiłków finansowanych przez GOPS.

6.8. Opieka medyczna

W 2017 roku skontrolowano 6 gabinetów profilaktycznej opieki zdrowotnej, które funkcjonują w szkołach. Nieprawidłowości w zakresie sanitarno-technicznym stwierdzono w 1 gabinecie pielęgniarskim. Uchybienia dotyczyły: brudnych ścian i sufitu oraz zniszczonej wykładziny podłogowej. W celu usunięcia nieprawidłowości wydano decyzję administracyjną.

6.9. Nadzór nad substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi

W 2017 roku oceniono realizację wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji chemicznych w 8 szkołach. Placówki posiadają spis znajdujących się na stanie niebezpiecznych substancji chemicznych oraz karty charakterystyki. Substancje chemiczne są oznakowane w sposób widoczny umożliwiający ich identyfikację, przechowywane w zamkniętych pomieszczeniach. W pracowniach chemicznych znajdują się regulaminy określające zasady bezpieczeństwa i higieny pracy. W czasie kontroli nie stwierdzono przeterminowanych substancji i mieszanin chemicznych.

6.10. Wypoczynek dzieci i młodzieży

W 2017 roku na terenie powiatu kaliskiego skontrolowano 3 turnusy zimowego i letniego wypoczynku dzieci i młodzieży, w tym:

- 2 turnusy w obiekcie hotelowym (obóz jeździecki);
- 1 turnus zorganizowane w miejscu zamieszkania (półkolonie).

W czasie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości i uchybień. We wszystkich skontrolowanych placówkach zapewniono uczestnikom wypoczynku prawidłowe warunki sanitarno-higieniczne. Nie odnotowano wypadków, zachorowań ani zatruc pokarmowych.

6.11. Podsumowanie

1. W 2017 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu wydał 18 decyzji administracyjnych na poprawę warunków sanitarno-technicznych w placówkach oświatowo-wychowawczych.
2. Za stwierdzone uchybienia natury sanitarnej nałożono 4 mandaty karne na sumę 400,00zł.
3. Przyczyną nieprawidłowych rozkładów zajęć lekcyjnych było nieprzestrzeganie zasad higieny pracy ucznia.
4. Brak różnicowania w salach lekcyjnych mebli szkolnych (min. 3 rozmiary stolików i krzeseł) oraz brak nadzoru nauczycieli był główną przyczyną nieprawidłowego doboru stanowiska pracy ucznia.
5. Wypoczynek dzieci i młodzieży zorganizowany na terenie powiatu kaliskiego przebiegał bez zastrzeżeń.

VII. STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

7.1. Zakres nadzoru sanitarnego

W 2017 roku w ewidencji obiektów w powiecie kaliskim znajdowało się ogółem 1104 zakłady żywnościowo-żywnościowe (w roku 2016 – 925), w tym:

- 57 obiektów produkcji żywności,
- 322 obiekty obrotu żywnością,
- 100 obiektów żywienia zbiorowego typu otwartego,
- 44 zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego,
- 581 środków transportu.

Liczba zaewidencjonowanych obiektów w 2017 roku w porównaniu z rokiem 2016 zwiększyła się o 179 zakładów.

W nadzorowanych obiektach przeprowadzono 400 kontroli i rekontroli sanitarnych. Nałożono 4 mandaty karne na sumę 900 zł. Wydano 4 decyzje nakazujące usunięcie stwierdzonych uchybień. W 2017 roku została wydana 1 decyzja w przedmiocie zawieszenia zatwierdzenia obiektu oraz 1 decyzja dot. wygaśnięcia ww.decyzji.

Tab. 21. Stan sanitarny obiektów wyrażony odsetkiem zakładów złych w latach 2015-2017.

ROK	Odsetek obiektów o złym stanie sanitarnym
2015	0
2016	0,02
2017	1,00

Na podstawie w/w danych liczbowych można by stwierdzić, że stan sanitarny zakładów produkcji, obrotu żywnością, żywienia zbiorowego otwartego oraz żywienia zbiorowego zamkniętego w porównaniu z rokiem ubiegłym pogorszył się. Stan sanitarny nadzorowanych obiektów oceniany był przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej zgodnie z jednolitymi procedurami urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, które wprowadzono do stosowania w 2004 roku z modyfikacjami w 2005 i 2006 roku.

Tab. 22. Stan sanitarny obiektów żywności i żywienia w latach 2015-2017 wg MZ-48

Obiekty	% obiektów niezgodnych z wymaganiami		
	2015	2016	2017
Kioski spożywcze	0	0	0
Sklepy spożywcze	0	0,01	0,2
Piekarnie	0	0	0,09
Zakłady żywienia zbiorowego – otwarte	0	0,01	0,2
Magazyny hurtowe	0	0	0
Przetwornice owocowo-warzywne	0	0	0
Wytwornice naturalnych wód mineralnych, naturalnych wód źródłanych i stołowych	0	0	0,09

Jak wynika z powyższych danych nieznaczne pogorszenie stanu sanitarno-higienicznego nastąpiło w piekarniach, wytwornicach naturalnych wód mineralnych, naturalnych wód źródłanych i stołowych, sklepach spożywczych i zakładach żywienia zbiorowego - otwartych.

7.2. Najczęściej stwierdzane uchybienia w poszczególnych grupach obiektów

7.2.1. Wytwornice naturalnych wód mineralnych, naturalnych wód źródłanych i stołowych

W ewidencji na terenie powiatu kaliskiego znajduje się 1 obiekt, który został skontrolowany i otrzymał ocenę niezgodną z wymaganiami. W obiekcie stwierdzono brak aktualnych badań lekarskich oraz brak aktualnych zapisów GHP/GMP.

7.2.2. Zakłady żywienia zbiorowego – otwarte

W ewidencji na terenie powiatu kaliskiego znajduje się 100 obiektów; z czego 69 zostało skontrolowanych. Ocenę zakładu niezgodnego z wymaganiami otrzymały 2 obiekty. Główne uchybienia to nieodpowiedni stan sanitarno-higieniczny obiektu oraz brak prowadzonych zapisów GHP/GMP. Na obiekty nałożono 2 mandaty karne.

7.2.3. Sklepy spożywcze (z wyłączeniem super- i hipermarketów)

W 2017 roku w ewidencji znajdowało się 185 sklepów spożywczych, z których skontrolowano 90, stwierdzono 3 obiekty niezgodne z wymaganiami. W sklepach spożywczych dobrze oceniano wyposażenie sali sprzedaży, zastrzeżenia dotyczyły natomiast bieżącego stanu sanitarno – epidemiologicznego w mniejszych sklepach. Brak dostatecznej powierzchni magazynowej w sklepach uniemożliwiało zapewnienie prawidłowych warunków magazynowania i segregacji środków spożywczych. Za nieprzestrzeganie wymagań dotyczących zachowania czystości i porządku, higieny sprzedaży, obecność przeterminowanych produktów spożywczych oraz brak zapisów GHP/GMP nałożono 2 mandaty karne.

7.2.4. Piekarnie

W ewidencji na terenie powiatu kaliskiego znajduje się 8 obiektów; z czego 8 zostało skontrolowanych. Ocenę zakładu niezgodnego z wymaganiami otrzymał 1 obiekt. Główne uchybienie to brak porządku i czystości w zakładzie.

7.3. Stan sanitarny środków transportu żywności

W 2017 roku organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Kaliszu skontrolowały 23 środki transportu żywności. Wszystkie środki transportu spełniały wymagania sanitarno-techniczne.

Zakłady produkujące żywność posiadały na ogół własne środki transportu, pozytywnie zaopiniowane przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Większość obiektów obrotu żywnością dysponowała prawidłowymi środkami transportu, dobrymi technicznie i przeznaczonymi wyłącznie do przewozu artykułów spożywczych. Niektóre zakłady korzystały z usług specjalistycznych firm transportowych.

7.4. Jakość zdrowotna środków spożywczych

W 2017 roku laboratorium WSSE w Poznaniu nie badało środków spożywczych z importu.

Tab. 23. Jakość zdrowotna środków spożywczych w latach 2015-2017

ROK	Próbki badanych środków spożywczych - RAZEM		W tym:	
	Ilość próbek zbadanych	% próbek zakwestionowanych	krajowe	importowane
2015	5	0	0	5
2016	11	0	11	0
2017	0	0	0	0

7.5. Ocena spraw załatwianych w systemie RASFF

Sekcja Higieny Żywności i Przedmiotów Użytku bierze udział w systemie RASFF ds. zbierania i przekazywania informacji o niebezpiecznych produktach żywnościowych. W okresie roku sprawozdawczego Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu otrzymał 7 zgłoszenia z Krajowego Punktu Kontaktowego i od Państwowych Wojewódzkich Inspektorów Sanitarnych o niebezpiecznych produktach żywnościowych.

Do najczęściej występujących zagrożeń otrzymywanych w ramach systemu RASFF w 2017 roku należało monitorowanie wycofywania kwestionowanych towarów ze sklepów lub hurtowni.

Na podstawie oceny ryzyka podejmowano działania zapewniające wyeliminowanie zagrożenia oraz monitorowano wycofywanie produktów z rynku, podejmowano również działania wyjaśniające i działania zaradcze, stosownie do stanu faktycznego.

7.6. Ocena sposobu żywienia

W 2017 roku sposób żywienia oceniono w 20 obiektach, gdzie dokonano teoretycznej oceny jadłospisów. W badaniach nad sposobem żywienia główny nacisk położono na żywienie dzieci i młodzieży. Wszystkie oceny wypadły pozytywnie i ich wyniki zostały omówione podczas kontroli.

7.7. Podsumowanie

1. Stan sanitarno-higieniczny obiektów żywności i żywienia nadzorowanych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Kaliszu jest zróżnicowany w poszczególnych grupach podmiotów żywnościowych.

Pogorszenie stanu sanitarno-higienicznego dotyczy piekarni oraz wytwórni naturalnych wód mineralnych, naturalnych wód źródlanych i stołowych. Na pogorszenie stanu sanitarno-technicznego wpływa:

- w piekarniach - nieodpowiedni stan sanitarno-higieniczny obiektu oraz brak prowadzonych zapisów GHP/GMP i HACCP,
 - w wytwórniach naturalnych wód mineralnych, naturalnych wód źródlanych i stołowych – brak aktualnych badań lekarskich, brak aktualnych zapisów HACCP i GHP (Dobrej Praktyki Higienicznej).
2. Przeważająca większość przedsiębiorców branży spożywczej wdraża system jakości HACCP oraz Dobrą Praktykę Produkcyjną (GMP) i Dobrą Praktykę Higieniczną (GHP).
 3. W nadzorowanych obiektach (1104 podmioty) przeprowadzono 400 kontroli i rekontroli sanitarnych, nałożono 4 mandaty na 900zł, wydano 4 decyzje nakazujące usunięcie stwierdzonych uchybień. Nie pobrano próbek żywności i przedmiotów użytku.
 4. Jakość zdrowotna środków spożywczych wyrażana odsetkiem kwestionowanych próbek żywności w porównaniu z rokiem 2016 pozostała na tym samym poziomie.

W 2017 roku pracownicy PSSE w Kaliszu dokonali 74 oględzin środków sprowadzanych z zagranicy, z krajów Unii Europejskiej; jest to uwarunkowane specyfiką terenu i obecnością na terenie Kalisza Urzędu Celnego.

VIII. DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE OŚWIATY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA

Działania w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia podejmowane w 2017 roku przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu wynikały przede wszystkim z potrzeb zdrowotnych społeczeństwa oraz sytuacji epidemiologicznej, stanowiąc tym samym priorytetowe kierunki podejmowanych inicjatyw w promocji zdrowia środowiska lokalnego. Specjaliści ds. oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia inicjowali, koordynowali i przeprowadzali w szerokiej współpracy środowiskowej działania w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia.

W 2017 roku prowadzono szerokie działania informacyjno – edukacyjne dotyczące:

- poprawy nawyków żywieniowych oraz zwiększenia aktywności fizycznej,
- ograniczenia zdrowotnych następstw palenia tytoniu wśród dzieci, młodzieży i ogółu społeczeństwa, zapobiegania paleniu tytoniu wśród uczniów, zmniejszenia narażenia dzieci na bierne palenie tytoniu,
- wzmocnienia przestrzegania ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych,
- przygotowania młodych ludzi oraz całego społeczeństwa w zakresie zapobiegania HIV/AIDS,
- wzrostu wiedzy na temat wpływu narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych na funkcjonowanie organizmu ludzkiego,
- zmniejszenia zawałów serca i udarów mózgu,
- profilaktyki raka piersi i raka szyjki macicy,
- profilaktyki grypy,
- bezpieczeństwa dzieci podczas wypoczynku zimowego i letniego,
- promocji zdrowego stylu życia.

Dodatkowo po raz kolejny przy współpracy Fundacji Simontowski Instytut Zdrowia zorganizowano punkt konsultacyjno – diagnostyczny.

Przedsięwzięcia prozdrowotne adresowane były do szerokiego kręgu odbiorców w liczbie 5 239 osób.

W roku 2017 na terenie powiatu kaliskiego realizowano następujące programy zdrowotne i prowadzono akcje oraz kampanie społeczne:

1. realizacja krajowych programów edukacyjnych:

„*Moje Dziecko Idzie do Szkoły*” skierowany dla grup przedszkolnych (4,5,6,7-latki), uczniów klas „O”. Jego celem jest podniesienie poziomu wiedzy na temat wybranych elementów zdrowego stylu życia oraz ich roli w kształtowaniu prawidłowych nawyków prozdrowotnych u dzieci rozpoczynających naukę w szkole poprzez:

- podniesienie poziomu wiedzy na temat wybranych elementów zdrowego stylu życia,
- uświadomienie rodzicom ich roli w kształtowaniu prawidłowych nawyków prozdrowotnych,
- zainteresowanie rodziców zdrowiem ich dzieci i czynnikami wpływającymi na jego zachowanie,
- przekonanie rodziców o słuszności podejmowanych działań profilaktycznych w domu, środowisku szkolnym.

„Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce”

Państwowa Inspekcja Sanitarna jest koordynatorem działań w ramach Narodowego Programu Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce na lata 2014 – 2018, który został przyjęty przez Radę Ministrów 8 lipca 2014 r. W ramach profilaktyki palenia tytoniu Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Kaliszu podejmuje następujące zadania, w tym:

- **„CZYSTE POWIETRZE WOKÓŁ NAS”** – program edukacji antytytoniowej dla dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym, ich rodziców lub opiekunów,
- **„ NIE PAL PRZY MNIE, PROSZĘ”** – program edukacji antytytoniowej dla dzieci z klas I-III szkół podstawowych,
- **„ZNAJDŹ WŁAŚCIWE ROZWIĄZANIE”** – program edukacji antytytoniowej dla uczniów starszych klas szkół podstawowych i gimnazjów.

„*Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS*”, który określa politykę rządu w zakresie zapobiegania HIV/AIDS i zwalczania ich społecznych skutków. Głównymi zadaniami Krajowego Programu są: ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV m.in. poprzez zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji, edukacji i usług w zakresie profilaktyki HIV/AIDS tj.: prowadzenie długofalowych programów profilaktyczno-edukacyjnych

dla młodzieży, organizowanie uświadamiających kampanii medialnych, rozszerzanie sieci punktów wykonujących testy na obecność HIV z profesjonalnym poradnictwem, międzynarodowa wymiana doświadczeń w walce z HIV/AIDS; poprawa jakości życia i dostępu do opieki zdrowotnej dla osób żyjących z HIV/AIDS oraz ich bliskich poprzez promowanie i wspieranie działań organizacji pozarządowych i wolontariatu w zakresie profilaktyki HIV, pomocy zakażonym HIV i chorym na AIDS, promowanie projektów integracyjnych z chorymi.

Projekt edukacyjny „Trzymaj Formę!” - inicjatywa propagująca zdrowy styl życia o unikalnym dwukierunkowym podejściu: promującym przyjemne, zbilansowane odżywianie połączone z regularną aktywnością fizyczną. Program oparty jest na założeniu, że aktywny styl życia jest zdrowy, przyjemny, łatwo osiągalny i przystępny finansowo dla wszystkich niezależnie od wieku, płci i aktualnej sprawności fizycznej. Adresatami programu są uczniowie klas I – III gimnazjów, klas V – VI szkół podstawowych i ich rodzice.

Projekt „Bądźmy zdrowi - wiemy, więc działamy” jest to projekt informacyjno - edukacyjny skierowany do dzieci klas „O”, gimnazjalistów i ich rodziców, mający na celu zmniejszenie liczby dzieci i młodzieży narażonych na nadwagę.

„Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych” - celem projektu jest ograniczenie używania alkoholu, tytoniu, narkotyków i środków zastępczych tzw. „dopalaczy” przez młodzież, a więc czynników, które mają zdecydowanie negatywny wpływ na zdrowie i mogą prowadzić do uzależnień.

Projekt edukacyjny „Wiem - nie biorę! Jestem bezpieczny” – celem projektu jest wzrost świadomości społecznej na temat wpływu narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych na funkcjonowanie organizmu ludzkiego. Działania informacyjno – edukacyjne kierowane są do kadry pedagogicznej i pielęgniarek środowiska szkolnego ze szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, a także do młodzieży, ich rodziców lub opiekunów.

Program profilaktyki raka szyjki macicy „Wybierz życie – pierwszy krok” – celem głównym programu jest zmniejszenie występowania raka szyjki macicy i umieralności na tę chorobę, poprzez:

- zwiększenie poziomu wiedzy na temat profilaktyki raka szyjki macicy i roli wirusa HPV w jego powstawaniu,

- kształtowanie świadomości na temat czynników zwiększających ryzyko raka szyjki macicy,
- motywowanie kobiet do regularnego poddawania się badaniom profilaktycznym przez całe życie.

Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej dla uczniów IV klas szkół podstawowych pt. „Bieg po zdrowie” – głównym celem programu jest zapobieganie paleniu papierosów wśród uczestników zajęć, zarówno obecnie jak i w przyszłości w ich dalszym życiu, a także ukazanie atrakcyjności życia wolnego od uzależnienia od tytoniu.

2. realizacja akcji i kampanii społecznych:

- obchody **Światowego Dnia Zdrowia** (7 kwietnia)
- obchody **Światowego Dnia bez Tytoniu** (31 maja)
- obchody **Światowego Dnia Rzucania Palenia** (trzeci czwartek listopada)
- obchody **Światowego Dnia AIDS** (1 grudnia)
- comiesięczny monitoring dotyczący sytuacji w zakresie realizacji ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

Sekcja Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia koordynowała i nadzorowała działania promujące zdrowie poprzez:

- szkolenia i narady dla uczestników reprezentujących różne instytucje i grupy zawodowe, a także szkolenia edukacyjne dla młodzieży szkolnej,
- poradnictwo metodyczne,
- dystrybucję materiałów oświatowo zdrowotnych i pakietów edukacyjnych,
- wypożyczanie materiałów dydaktycznych,
- współpracę z pracownikami ds. promocji zdrowia w jednostkach samorządowych,
- wizytacje placówek,
- wykorzystywanie inicjatyw lokalnych dotyczących promowania zdrowego stylu życia,
- współpracę z lokalnymi środkami masowego przekazu,
- monitoring i ewaluacja.

Na terenie powiatu ziemskiego w 2017 roku przeprowadzono 11 narad z 72 osobami, 12 szkoleń dla 161 osób, 52 wizytacje programowe placówek w tym 2 wizytacje szpitali,

14 wizytacji nieprogramowych, podczas których dokonano 183 ocen realizacji interwencji programowych.

- „Moje Dziecko idzie do szkoły” – 33 ,
- „Czyste powietrze wokół nas” - 25 ,
- „Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce” – 6,
- „Nie pal przy mnie proszę” – 24,
- „Znajdź właściwe rozwiązanie” – 13,
- „Trzymaj formę” – 27,
- „Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS” – 9,
- „Bądźmy zdrowi - wiemy, więc działamy” – 36,
- „Bieg po zdrowie” – 7,
- „Wiem nie biorę, jestem bezpieczny” – 2,
- „Wybierz życie, pierwszy krok” - 1

W ramach działań oświatowo zdrowotnych i promujących zdrowie wydano 12 251 sztuk materiałów edukacyjnych (tj. m.in. plakaty, poradniki, broszury, ulotki, płyty CD, ustniki) oraz 616 gadżetów (tj. m.in. bidony, torby bawełniane, piłki dmuchane, breloki- latarki, smycze do telefonów, odblaski, plecaki, torby, koszulki, długopisy, zakładki do książki).

8.1. Podsumowanie

1. Działania w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia inicjowali, koordynowali i przeprowadzali przedstawiciele Inspekcji Sanitarnej w szerokiej współpracy środowiskowej przy współudziale nauczycieli, liderów zdrowia oraz innych służb działających na terenie powiatu.
2. W roku 2017 na terenie powiatu ziemskiego realizowano 12 programów zdrowotnych i prowadzono wiele akcji oraz kampanii społecznych.
3. Przedsięwzięcia prozdrowotne adresowane były do szerokiego kręgu odbiorców w liczbie 5 239 osób.
4. W ramach działań oświatowo zdrowotnych i promujących zdrowie wydano 12 251 sztuk materiałów edukacyjnych (tj. m.in. plakaty, poradniki, broszury, ulotki, płyty CD, ustniki) oraz 616 gadżetów (tj. m.in. bidony, torby bawełniane, piłki dmuchane, breloki- latarki, smycze do telefonów, odblaski, plecaki, torby, koszulki, długopisy, zakładki do książki).

IX. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Do zakresu zadań Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kaliszu należy uzgadnianie dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych przedsięwzięć takich jak: stacje uzdatniania wody, oczyszczalnie ścieków, składowiska odpadów, zakładów utylizacji odpadów, obiektów handlowo-usługowych, zakładów pracy pozwala na poprawę warunków sanitarno-higienicznych na terenie powiatu. Istotnym celem jest dążenie do zagwarantowania, aby projektowane obiekty w powiecie kaliskim, w tym szczególnie przemysłowe nie powodowały zagrożenia i uciążliwości dla ludności.

Plany zagospodarowania przestrzennego są uzgadniane na podstawie prognozy skutków wpływu ustaleń planu na środowisko i zdrowie ludzi. W omawianym okresie uzgodniono ogółem 2 miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego były poprzedzone opinią o studium uwarunkowań i kierunkach zagospodarowania przestrzennego gmin w m. Kokanin, Pólko, Lisków.

Zaopiniowano i uzgodniono miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w m. Kokanin, Pólko.

W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko uzgodniono 4 zakresy i stopnie szczegółowości informacji wymaganej w prognozie oddziaływania na środowisko dla studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (działki w gm. Lisków, Żelazków, Opatówek) oraz dla 1 projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (działki w gm. Żelazków).

W drodze postanowienia uzgodniono 14 projektów decyzji warunków zabudowy i zagospodarowania terenu (budynki inwentarskie w m. Sobiesęki, Zajaczki Bankowe, Marcjanów, Szkarłaty, Blizanów Drugi, Wolica, Piątek Wielki, Godziesze Małe, budynek mieszkalny w m. Piegonisko Wieś, silosy zbożowe w m. Piegonisko Wieś; budynek przechowalni warzyw w m. Krzemionka; wiaty gospodarcze w m. Sobiesęki, budynek mieszkalny w m. Wierchów; targowisko w Stawiszynie).

Ustawa o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko z dnia 3 października 2008r. (Dz.U. z 2017 r. poz. 1405 z późn.zm.) przywołuje Państwową Inspekcję Sanitarną do uzgadniania przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięć

mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, dla których opracowanie raportu jest obligatoryjne oraz mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, dla których opracowanie raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko może nie być wymagane.

W związku z planowanymi inwestycjami mogącymi znacząco oddziaływać na środowisko wydano 7 opinii sanitarnych o konieczności wykonania raportu na środowisko i jego zakresu (np.: trzody chlewnej w m. Michałów Pierwszy; browar w m. Kokanin, malarnia w zakładzie produkcyjnym w m. Dojutrów; instalacje do elektropolerowania w m. Pawłówek, budynek produkcyjny (przetwórstwo zbóż) w m. Niedźwiady; budowa instalacji odpadów „Orli Staw”; biorafineria pszenna w m. Zbiersk - Cukrownia).

W 31 przypadkach odstąpiono od konieczności sporządzenia raportu dla planowanych inwestycji (np. hodowla drobiu w m. Zadowice; trzody chlewnej w m. Popów; hodowla bydła w m. Szadek, Pieczyska, Gostynie; przebudowa drogi gminnej w m. Zbiersk, Janków Trzeci-Blizanów Drugi, Staw, ul. Polna, Lisków, ul. Ogrodowa i Spółdzielców; kanalizacja sanitarna w m. Tłokinia Wielka, Tłokinia Kościelna; urządzenia wodne w m. Piątek Mały, Piątek Mały Kolonia, Długa Wieś; instalacja fotowoltaniczna w m. Szczytniki I i II, Żelazków, Lisków; tartak w m. Jamnice; instalacja produkcji betonu w m. Swoboda, Garzew; budynki przechowalni warzyw w m. Piątek Wielki, Dębe, Krzemionka, budynki hotelowe w m. Tłokinia Kościelna).

W 1 przypadku odmówiono zajęcia stanowiska w sprawie wydania opinii co do obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko dla przedsięwzięcia polegającego na budowie budynku mieszkalnego z częścią usługową w podpiwniczeniu (produkcja i magazynowanie win) w zabudowie zagrodowej położonej w miejscowości Cienia Druga.

W 2017 roku wydano w drodze opinii sanitarnych 6 uzgodnień przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, w tym pozytywnie 6 (ferma drobiu w m. Borów, Gać Kaliska, Gostynie Szadykierz; browar w m. Kokanin; tartak w m. Zalesna, malarnia w budynku produkcyjnym w m. Dojutrów).

W trakcie opiniowania Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu uzgodnił 25 dokumentacji projektowych, w tym pozytywną opinię uzyskało 25 opracowań (100%).

W związku z prowadzoną działalnością zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wykonano 47 wizji lokalnych.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu uczestniczył 38 razy w oddaniu do użytku obiektów budowlanych. Były to następujące obiekty: spożywcze, lokale gastronomiczne, zakłady fryzjerskie i kosmetyczne, gabinety lekarskie, Centrum Rehabilitacji Dziecięcej w m Wolica; stacja uzdatniania wody w m. Dzierzbín Kolonia, Pawłówek, Ceków-Kolonia; sala zajęć w przedszkolu w m. Ceków-Kolonia; przedszkole w m. Kosmów, Godziesze Wielkie, Opatówek, Russów; klubik dziecięcy w m. Godziesze Wielkie; szkoła w m. Ceków-Kolonia; produkcja ślusarki aluminiowej w m. Cienia Pierwsza; stacja paliw w m. Janków, Morawin; węzeł betoniarski w m. Swoboda; ferma królików w m. Marianów; okręgowa stacja kontroli pojazdów w m. Ceków-Kolonia.

X. WNIOSKI

Stan sanitarny powiatu kaliskiego należy ocenić jako zadawalający i nie stanowiący bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia i życia mieszkańców.

W celu dalszej poprawy stanu bezpieczeństwa sanitarnego w powiecie grodzkim należy kontynuować następujące działania:

1. Prowadzić nadzór nad realizacją programu obowiązkowych szczepień ochronnych.
2. Sprawować nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa żywnościowego.
3. Prowadzić monitoring suplementów diety, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz środków spożywczych wzbogaconych wprowadzanych po raz pierwszy do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
4. Wzmóc nadzór nad produktami wprowadzanymi do obrotu mogącymi stanowić zagrożenie dla zdrowia ludzi.
5. Wykonywać analizy mikrobiologiczne próbek żywności pobieranych w ramach urzędowej kontroli i monitoringu, w celu ciągłego nadzoru laboratoryjnego nad bezpieczeństwem żywności.
6. Sprawować bieżący nadzór sanitarny nad bezpieczeństwem zdrowotnym wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, a także wody w kąpieliskach oraz pływalniach.
7. Sprawować bieżący nadzór sanitarny nad obiektami użyteczności publicznej.

8. Prowadzić nadzór nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy celem wzmocnienia ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy.
9. Przeciwdziałać narkomanii poprzez monitorowanie i koordynowanie działań w zakresie realizacji polityki państwa w obszarze środków zastępczych.
10. Sprawować nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu substancji chemicznych i ich mieszanin, detergentów, prekursorów narkotyków kat. 2 i 3, produktów biobójczych oraz ich stosowaniem w działalności zawodowej.
11. Sprawować nadzór nad warunkami nauczania, wychowania, opieki oraz wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży.
12. Realizować niezbędne czynności zapobiegawcze lub kontrolne w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa sanitarnego.
13. Sprawować zapobiegawczy nadzór sanitarny pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych w nowoprojektowanych lub modernizowanych obiektach, przy realizacji przedsięwzięć oraz ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego powiatu grodzkiego.
14. Inicjować zadania w obszarze edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia zgodnie z potrzebami społeczności lokalnych i aktualną sytuacją epidemiologiczną powiatu grodzkiego.
15. Kontynuować współpracę z wydziałami Urzędu Miasta, władzami samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi celem eliminacji zagrożeń i uciążliwości dla zdrowia i życia ludności.